

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2024/25:14

Fredagen den 6 december

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Justitieminister Gunnar Strömmer

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 10–11 oktober 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 12–13 december

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Godmorgon och hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med den beryktade EU-nämnden! Jag förklarar sammanträdet för öppnat.

Vi har ganska många ärenden i dag, och vi ska försöka att gå i mål på ett balanserat och bra sätt. Jag påminner om principerna från 2017 års EU-nämndsutredning om att nämnden ska eftersträva att addera ett mervärde, alltså att det som redan har tagits i utskotten behöver inte tas en gång till här. Men det som behöver tas här ska självfallet tas här, och vi ska göra det på ett så bra sätt som möjligt så att statsråden får ett bra och lämpligt mandat att åka till råden med.

Vi hälsar justitieminister Gunnar Strömmer med medarbetare hjärtligt välkomna. Vi lämnar ordet till justitieministern för en återrapport.

Anf. 2 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Godmorgon och tack för möjligheten att komma hit i dag. Den första punkten är som sagt återrapport från mötet i Luxemburg den 10–11 oktober, där jag var med. Det diskuterades en lång rad olika frågor: läget i Schengenområdet, externa konflikters påverkan på EU och diskussioner om rättsstatsprincip, konkurrenskraft med mera. Jag hänvisar till den skriftliga rapporten men besvarar givetvis eventuella frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi har inga frågor i det här skedet, och vi tackar för informationen.

Vi går vidare till punkt 3 på rådsdagordningen, Det övergripande läget i Schengenområdet. Genomförande av prioriteringarna i Schengenrådets årliga cykel: öka den övergripande säkerheten genom digitalisering.

Anf. 4 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Inrikesdagen är på torsdag den 12 december, och första punkten gäller Schengenområdet. Detta är en återkommande punkt på just

Schengenområdet dagordning, och nu har ordförandeskapet aviserat att man ska följa upp frågan hur digitaliseringen kan stärka den övergripande säkerheten inom Schengenområdet.

Från vår sida kommer vi att bekräfta att vi också tycker att det är angeläget att följa upp denna fråga, inte minst på grund av de stora it-system man planerar att driftsätta framöver. Jag återkommer till detta i en senare punkt på dagordningen.

Vi har sagt här tidigare att utifrån svensk utgångspunkt är det centralt att använda de digitala system som redan finns på plats, att det görs systematiska kontroller mot dessa system och att man också säkerställer att dessa kontroller verkligen görs vid varje tillfälle någon reser in och ut ur Schengenområdet. De digitala system vi har, exempelvis Schengens informationssystem, SIS, respektive Visa Information System, VIS, behöver användas fullt ut i syfte att stärka säkerheten. Vi vet att systematiska kontroller mot dessa system långt ifrån alltid görs i dag, så det behöver bli en mycket bättre följsamhet. Detta kommer att vara ett viktigt budskap från vår sida, i den mån vi deltar i diskussionen.

En annan viktig fråga gäller det gränsöverskridande resandet. När detta tilltar ökar också belastningen på gränsmyndigheten.

Vi ser sammantaget positivt på åtgärder som syftar till att effektivisera gränskontrollerna genom ökad digitalisering, förstås under förutsättning att säkerheten i dessa system kan garanteras.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Genomförande av interoperabilitet.

Anf. 6 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Interoperabiliteten och genomförandet av den mellan EU:s gemensamma gräns- och säkerhetssystem är en återkommande fråga på RIF-rådets dagordning. Sluttiden för genomgången är nu satt till slutet av 2026. Vid mötet i nästa vecka har kommissionen och it-byrån eu-Lisa för avsikt att informera om läget och eventuellt diskutera det fortsatta arbetet. Jag hänvisar i övrigt till det skriftliga materialet.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Rådets beslut om fastställande av datum för avskaffande av personkontroller vid de inre landsgränserna till och mellan Republiken Bulgarien och Rumänien.

Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Som ni säkert minns gavs Rumänien och Bulgarien delvis tillträde till Schengenområdet från den 31 mars i år, det vill säga att den inre gränskontrollen för flyg- och sjötrafik mellan Bulgarien respektive Rumänien och övriga Schengenmedlemsländer togs bort.

Kontrollen för passager över landsgränser fanns kvar men med målet att den också ska tas bort.

2024/25:14
6 december

I samband med detta beslut antog Bulgarien, Rumänien och Österrike en gemensam deklaration med en rad åtgärder ägnade att stärka Bulgariens och Rumäniens gränskontroll och begränsa sekundär migration vidare inom Schengenområdet. Diskussioner har förts mellan Österrike, Bulgarien och Rumänien och kommissionen, och dessa diskussioner har nu utmynnat i en överenskommelse som innebär att Österrike, som tidigare har motsatt sig ett beslut om att ta bort kontroll vid landsgräns, accepterat ett beslut om att avskaffa personkontrollerna vid landsgränserna.

Vad vi ska göra på RIF-rådet i nästa vecka är att besluta om ett datum då personkontrollerna vid landsgränserna kan avskaffas, och det föreslagna datumet är den 1 januari 2025.

I denna överenskommelse mellan Österrike, Bulgarien och Rumänien och kommissionen framgår det även att i syfte att motverka sekundära förflyttningar vidare in i Schengenområdet ska tillfälliga inre gränskontroller upprättas i enlighet med Schengens gränskodex mellan Rumänien och Ungern samt mellan Rumänien och Bulgarien under en period om minst sex månader.

Regeringen välkomnar att man nu har uppnått enhällighet i denna fråga.

Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi tycker inte att Bulgarien och Rumänien är redo för full implementering av Schengenregelverket. Orsaken är främst de allvarliga brister som Bulgarien och Rumänien uppvisar vad gäller arbetet mot korruption och organiserad brottslighet samt även den bristande rättssäkerhet som präglar bägge länder. Enligt vår mening har dessutom det befintliga rörelsedirektivet missbrukats av medborgare från dessa länder, vilket bland annat lett till negativa konsekvenser för allmän ordning och säkerhet.

Vi kan därför inte stödja de delar i regeringens ståndpunkt som rör Bulgariens och Rumäniens anslutning till Schengenområdet, det vill säga att dessa länder är redo för en full tillämpning av Schengenregelverket. Detta innebär att Sverige enligt vår mening oavsett andra länders ställningstagande inte bör ställa sig bakom ett rådsbeslut om att godkänna Bulgarien och Rumänien som fullvärdiga medlemmar i Schengen.

Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Detta är en relevant påminnelse om att det ställs höga krav på de länder som ska ingå i detta regelverk. Vi kan konstatera att kommissionens bedömning under en längre tid har varit att länderna i fråga lever upp till de högt ställda kraven för en fullständig anslutning, och regeringen har inte haft anledning att ifrågasätta denna bedömning.

Att bekämpa korruption är helt centralt, och vi stöttar förstås fullt ut alla de ansträngningar som görs på detta område.

Den svenska regeringen välkomnar att de länder som är närmast, inte minst Österrike, och kommissionen genom fördjupad diskussion har hittat ett sätt att hantera eventuella kvarvarande frågetecken på ett sätt som gör att alla nu är med på båten.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkt 6, Förordningen om att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn.

Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Denna dagordningspunkt är uppsatt som preliminär, med inriktning att fatta beslut om rådets partiella allmänna riktlinje. Partiell innebär i detta sammanhang att sätet för EU-centret undantas från beslutet.

Den information vi har i nuläget och som gavs i justitieutskottet så sent som i går är att det ungerska ordförandeskapet för samtal med en rad medlemsstater i syfte att söka tillräckligt stöd för detta förslag. Ordförandeskapet disponerar frågan hur denna typ av beslut ska fattas, och vår utgångspunkt är att det bör fattas på ett rådsmöte nästa vecka. Det finns också möjlighet om ordförandeskapet föredrar det att ta det i Coreper och då uppnå ett så kallat Corepermandat. Den information jag fick nu på morgonen är att det är ett Corepermöte i dag där frågan kan komma upp, men vi har möjligen lärt oss under processens gång att det inte är samma sak som att det nödvändigtvis kommer upp. Det återstår helt enkelt att se.

Tittar vi på förslaget i sak har inga ändringar i texten skett sedan riksdagen senast fick information om förslaget, det vill säga inför RIF i oktober.

Oavsett om beslutet fattas i Coreper eller vid rådsmötet nästa vecka, för den händelse frågan kommer upp, kommer vi att ge stöd till att förslaget godkänns som rådets allmänna riktlinje så som det har förankrats i riksdagen tidigare under året. I sådana fall innebär det att ett förhandlingsmandat har utformats, och sedan vidtas nästa steg i processen: förhandlingar med parlamentet.

Anf. 13 ANNA LASSES (C):

Vi tycker fortfarande inte att det som ligger på bordet är tillfyllest, så vi står fast vid den avvikande mening som finns från utskottet.

Anf. 14 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Vänsterpartiet står fortfarande bakom sin avvikande ståndpunkt.

Jag konstaterar att alla som har en avvikande ståndpunkt tycker ungefär lika, men vi har ändå olika ståndpunkter. Egentligen är de ju densamma.

Anf. 15 ADAM MARTTINEN (SD):

Jag delar bedömningen att vi landar i samma slutsats, alltså att säga nej till förslaget. Sverigedemokraterna står också bakom sin tidigare avvikande ståndpunkt i frågan.

Jag ska ställa några frågor i sammanhanget. Det framförs att förordningen är enda sättet att komma över krypterad information som utgör brottsligt material, men vi hör ju att Europol i närtid har knäckt den krypterade meddelandetjänsten Matrix, där man har kommit över 2,3 miljoner meddelanden på 33 olika språk och utreder en del brottslighet kopplad till detta. Det finns alltså möjlighet att bryta krypterade tjänster

för brottsbekämpande myndigheter genom både samordnade insatser med Europol och nationellt.

2024/25:14
6 december

Har man gjort en analys av den förmåga som faktiskt finns att bryta krypterade tjänster i dag för att komma åt olagligt material och brottslig verksamhet kopplat till vad vinsterna skulle vara med denna förordning? Har regeringen gjort en analys av de skäl Finland anger för att säga nej till detta förslag? Finland har vad jag förstår haft synpunkter utifrån sitt grundlagsutskott. Finns det värdefulla synpunkter där som kan gälla även för ett eventuellt motstånd från Sveriges sida?

Anf. 16 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Vi i Miljöpartiet står bakom vår avvikande standpunkt. Jag håller med Vänsterpartiet om att de landar i ungefär samma kritik och slutsats.

Vi menar att den här avvägningen inte är proportionerlig utan är alltför långtgående. Vi är också oroliga att en sådan långtgående lagstiftning, som tvingar leverantörer att installera bakdörrar för EU:s hela befolkning, kommer att slå främst mot dem som använder sig av krypterade tjänster i sin profession snarare än dem som använder krypterade tjänster för att sprida detta material.

Det har gjorts undersökningar som visar att när det gäller barnens integritet, som man strävar efter att skydda, skulle en sådan här lagstiftning få just unga och barn att känna sig mer otrygga och obekväma att till exempel engagera sig politiskt över nätet. Jag undrar hur det vägs in.

Hur väger regeringen och justitieministern in barnens integritet och tillit till kommunikation på nätet?

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Vi har haft anledning att diskutera denna fråga vid ett antal tillfällen under en längre tid. Jag tror att alla synpunkter är väl kända och väl belysta. Jag hävdar att den här processen i grund och botten har goda skäl för sig.

Om jag tar min utgångspunkt i barnens situation tycker jag inte alls att man ska ta lätt på den typen av frågor, som hur den här typen av verktyg eventuellt kan påverka också tilliten till kommunikation i en digital miljö. Men vi har också den andra vågskålen. Så för mig är det egentligen inte den svåra frågan i det här.

När man talar med alla barnrättsorganisationer som är engagerade i frågan är det framför allt en annan aspekt som kommer upp. Förra året sa FN-rapporten att över 300 miljoner barn utsatts för olika typer av sexuella övergrepp i den digitala miljön under ett år – jag får nästan titta på siffran varje gång för att förstå volymen, hur många det är. När det gäller proportionaliteten menar jag ändå att det ur barnens synvinkel är det som gör att vi över huvud taget kan diskutera och överväga den här typen av långtgående verktyg. Det finns ett starkt intresse av att skydda de enorma volymerna väldigt utsatta barn i fråga om det här problemet.

Jag tycker utan tvekan att man ska ta med barnens perspektiv i detta, men för min egen del motiverar framför allt intresset av att de inte ska utsättas för brutala sexuella övergrepp på nätet att vi över huvud taget diskuterar ett sådant här verktyg, som med rätta beskrivs som långtgående och med rätta problematiseras ur rättssäkerhetssynpunkt.

Vad gäller Adam Martinens också berättigade frågor kan man säga att det, egentligen lite förenklat, finns två huvudspår när det gäller dessa frågor. Det ena är brottsbekämpningens mer traditionella arbete mot brottsligheten som riktar sig med tvångsmedelsanvändning baserat på beslut om att man har anledning att tro att någon har begått ett visst brott och att det är grunden för att kunna bryta igenom med exempelvis kryptering.

Man kan också, som vi har gjort när det gäller den preventiva tvångsmedelshanteringen här hemma, vidga personkretsen till att omfatta också sådana som förvisso inte är misstänkta för ett konkret brott men finns i ett kriminellt nätverk. Där har vi en metod- och lagstiftningsutveckling både på EU-nivå och här hemma. Det är den ena sidan.

Den andra sidan gäller den fråga som vi diskuterar här. Behöver vi, utöver det traditionella och det som riktar sig mer snävt mot individer eller sammanhang där man har goda skäl att tro att det pågår brottslig verksamhet, för att fånga hela volymen av övergrepp komplettera med verktyg som träffar bredare?

Det är absolut meningsfullt att analysera det i ett sammanhang. Men jag tror att man ska ha med sig att det i det ena fallet handlar om just att rikta det smalt och att då kunna göra det väldigt spetsigt. Å andra sidan är det vi talar om nu, det mer breda som kanske snarare har likheter med annat – jag höll på att säga – saneringsarbete i den digitala miljön, även om det inte ska ske med den här typen av verktyg. Det handlar om att leta efter terrorismmaterial eller annat material, sådant som söktjänsterna gör själva. Man använder nya AI-verktyg för att söka bredare och så vidare.

Det är absolut två sidor, inte av samma mynt men två aspekter, av samma problematik. Men jag tror inte att man kan säga att det ena ersätter det andra. Det är i alla fall min utgångspunkt.

Med det sagt tycker jag fortfarande att rättssäkerhetsfrågorna som lyfts upp när det gäller CSAM-modellen kvarstår. Jag tror att de kommer att vara föremål för mycket diskussion i relation till parlamentet, för den händelse det går att vinna en majoritet för detta.

Vad gäller Finland har vi förstås också noterat detta. Men vi har inte sett att det har anförts några nya perspektiv i sak som ger oss anledning att ompröva vår ståndpunkt.

Om vi nu talar om konstitutionella frågor ska man ha med sig att olika rättstjänster på EU-nivå gör lite olika bedömningar av om förslaget är förenligt med EU:s rättighetsskydd, hur man ska förstå integritetsskyddet på EU-nivå. Jag föreställer mig alltså att de perspektiv som bland annat förts fram i det finska sammanhanget kommer att vara en del i den fortsatta diskussionen med parlamentet, för den händelse det blir en majoritet som tycker att det ska förhandlas vidare.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då är frågan om jag ska tolka det som en gemensam avvikande mening från C, V, MP och SD? Eller är de olika?

Anf. 19 ADAM MARTTINEN (SD):

För min del kan jag begränsa det till att vi helt enkelt säger nej utan övriga motivtexter, om det skulle förenkla en samskrivning.

2024/25:14

6 december

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Rebecka Le Moine, Ilona och Anna nickar. Jag tolkar det som en gemensam avvikande ståndpunkt där man helt enkelt säger nej.

I övrigt konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor och aktuella lagstiftningsförslag.

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är en informationspunkt. Vi avser att lyssna uppmärksam.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Det låter klokt. Vi tackar för den informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Lagstiftningsmässig och operativ planering på området frihet, säkerhet och rättvisa.

Anf. 23 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Vi har under hösten informerat berörda utskott om de så kallade strategiska riktlinjerna för lagstiftning och operativ programplanering på området rättsliga och utrikes frågor. Det är enkelt uttryckt vad som ska åstadkommas under den femårsperiod som ligger framför de delarna av verksamheten.

De här riktlinjerna men även de prioriteringar som gäller våra två sammanhang förväntas godkännas av Europeiska rådet vid mötet den 19–20 december.

I övrigt ber jag att få hänvisa till det skriftliga underlaget, om det inte finns frågor.

Anf. 24 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi hade bara en snabb överläggning. Ibland är det inte heller från det här hållet lätt att hålla ordning på hur mycket underlag som har delats. Sent i går hade utkastet till riktlinjer i alla fall inte kommit än. Det var det jag ville stämna av.

Det har inte kommit. Jag vill därför ställa en fråga. Vi får se vad justitieministern säger.

Det är av allra största vikt att vi fortsätter arbeta effektivt på det här området, för att komma åt den organiserade brottsligheten och den gränsöverskridande gängkriminaliteten. Här säger regeringen att man tycker att Europol och Eurojust ska lyftas fram i sina respektive nyckelroller. Det vore ändå bra om justitieministern skulle kunna säga lite mer om hur. Är det rättsligt? Är det polissamarbetet?

Socialdemokraterna har i alla fall varit tydliga med att man behöver stärka Europol resursmässigt, men man behöver också hitta fler sätt för poliser att samarbeta. Det handlar om mer utbildningar, om mer gemensamma övningar men också om att jobba mer med gemensamma analyser.

Det skulle vara intressant att höra justitieministerns kommentar till det.

Anf. 25 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag har en fråga som gäller näst sista stycket i regeringens ståndpunkt. Det inleds med att regeringen anser att Europol och Eurojust bör lyftas fram i sina respektive nyckelroller. Sedan finns det en sista mening om att regeringen framhåller genomförandet av migrations- och asylpakten, ökat återvändande, innovativa lösningar och så vidare.

Min fråga är varför den meningen har stuckits in här. Är inte migrations- och asylpakten en annan sak? På vilket sätt hänger den ihop med Europol och Eurojust och det här ärendet?

Anf. 26 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag börjar med den sista frågan först. Johan Forssell kommer att redogöra närmare för de delarna när han kommer hit i dag; det är väl efter mig.

Jag förstår att frågan gäller vad den frågan har med det här att göra. Jag tycker att man ska se det som ett uttryck för insikten om att bekämpningen av gränsöverskridande organiserad brottslighet och att skapa ordning och reda på migrationssidan är två frågor som hänger ihop. De diskuteras också i hög grad i ett sammanhang. Det går inte att frikoppla det arbetet från exempelvis gränskontrollfrågor eller gemensam reglering på migrationsområdet. Det ligger i sakens natur. Det är också skälet till att frågorna diskuteras i det sammanhanget.

När det gäller den bredare frågan – om jag ändå ska säga någonting om detta – har vi varit väldigt aktiva för att påverka det som nu ska läsa kommissionens arbete de kommande åren på det här området.

För oss har det varit viktigt att lyfta fram ett antal saker. För det första ska man säkerställa att den inre säkerheten får den plats som den förtjänar i den här helheten. För det andra ska man upprätthålla bredden i perspektiven när det gäller den inre säkerheten. Givetvis har vi lyft fram den organiserade brottsligheten men också bekämpningen av terrorism och den våldsbejakande extremismen i det gränsöverskridande perspektivet.

Vi har också lyft fram våra erfarenheter av allt med aktiva statliga aktörer som genom olika typer av hybridaktiviteter främjar sina intressen också i Sverige men förstås även i andra länder. Vi är inte exklusiva på det sättet.

När det gäller Matilda Ernkrans mer konkreta fråga om vad vi menar när det gäller att stärka de EU-aktörer och institutioner som verkar på det här området kan man väl säga att vi än så länge är ganska öppna i den delen. Men allmänt sett är vår erfarenhet att både Europol och Eurojust gör ett otroligt viktigt arbete.

Man kan säkert ha en diskussion om de olika EU-institutionerna och effektiviteten eller verkansgraden i olika delar av strukturen, men Europol och Eurojust gör ett otroligt bra arbete. Om vi talar om Europol bekräftas det varje dag av exempelvis vår egen polis.

Vad vi tänker oss att det handlar om är att gemensamt diskutera hur vi kan mobilisera mer resurser på EU-nivå runt Eurojust och Europol och hur vi kan skapa ännu bättre förutsättningar för samspel mellan EU-nivån och nationella myndigheter på området. Det gäller först och främst det

operativa arbetet. Där kommer vi senare att tala om den högnivågrupp som har tittat på informationsdelning, som var ett svenskt initiativ och som jag tror är otroligt central ur brottsbekämpningens synvinkel. Både Europol och våra nationella myndigheter ligger på i den frågan för att skapa strukturen för en mer effektiv samverkan.

Jag är också öppen för det som Matilda Ernkrans lyfte fram, till exempel övningar och utbildningar, och hur vi kan flytta fram positionerna.

Se det som en avsiktsförklaring från svensk sida där vi framhåller den stora betydelsen av de verksamheter som bedrivs! Vår allmänna ingång är att de ska få ännu bättre förutsättningar. De ska stärkas i sina uppgifter, och vi ska arbeta metodiskt med att förbättra förutsättningarna för ett effektivt och utvecklande samspel mellan EU-nivån och nationella myndigheter.

Anf. 27 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tackar justitieministern för svaret. Det går ju inte riktigt att hänvisa till migrationsministern, eftersom det är justitieministern som föredrar ärendet och det är här denna mening står.

Jag förslår att meningen stryks, för jag tycker inte riktigt att migrations- och asylpakten har särskilt mycket med frihet, säkerhet och rättvisa att göra, åtminstone inte för de personer som berörs av den. Eftersom jag räknar med att justitieministern kommer att säga nej och för att vi ska vinna tid anmäler jag redan nu en avvikande ståndpunkt.

Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Även vi i Miljöpartiet instämmer i att detta bör strykas. Det är en väldigt svepande retorik som egentligen antyder att asylsökande är kriminella, vilket är mycket olyckligt. Vi tycker att det blir en bättre ståndpunkt om detta stryks.

Vi ansluter alltså till Vänsterpartiets ståndpunkt.

Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag tackar för synpunkterna. Ledamöternas prognos om min linje är korrekt. Jag menar att det är väldigt väsentligt att detta finns kvar. Det handlar naturligtvis inte om att misstänkliggöra varje person som söker asyl i EU, men det återspeglar en realitet att man måste arbeta med gränsöverskridande bekämpning av olika hot mot vår inre säkerhet i ett nära samspel mellan brottsbekämpning å ena sidan och olika aktörer som arbetar med migrationsfrågor å andra sidan.

Det är så här vi hanterar frågorna i Sverige, och det är så dessa frågor i högsta grad måste hanteras på EU-nivå. Genom pakten har vi för första gången på väldigt länge reella möjligheter att göra detta på ett riktigt bra sätt.

Jag försöker inte skylla ifrån mig genom att putta över det här på Johan Forssell, men faktum är att vi båda rapporterar om detta inför nämnden i dag. Han kommer också att ta upp dessa frågor och kommer säkert att kunna utveckla det här på sitt håll. Och vi hanterar dem gemensamt på RIF nästa vecka.

Jag står verkligen upp för formuleringen och utgår från att en bred majoritet i EU-nämnden kommer att stödja regeringen i denna del.

Anf. 30 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag vill bara göra ett förtydligande. Om jag hade väntat tills migrationsministern kommer hade jag inte kunnat anmäla en avvikande ståndpunkt, eftersom vi då redan hade hanterat ärendet.

Anf. 31 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag tackar justitieministern för svaret. Då nöjer vi oss med vårt starka medskick när det gäller Europol och Eurojust och det som regeringen tänker framföra. Det är viktigt att vi fortsätter hitta ett gott samarbete utifrån olika roller för att komma åt den organiserade brottsligheten.

Vi står bakom migrations- och asylpakten. Det är viktigt att den kommer på plats.

Generellt sett kan jag själv dock tycka att det är lite problematiskt att ta ställning till en ståndpunkt i vilken det står att man välkomnar den samsyn i migrationsfrågorna som återspeglas väl i de strategiska riktlinjerna när nämnden inte har sett dessa riktlinjer. Man kan säga att detta är en brist. Eftersom vi inte har sett riktlinjerna är det svårt att ta ställning till vad som återspeglas väl. Uppenbarligen har regeringen sett dem och kan göra en sådan bedömning.

Anf. 32 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar justitieministern för svaret.

Med en sådan argumentation om brottsbekämpning skulle man lika gärna kunna förvänta sig en mening eller två om hur regeringen verkar för att bekämpa skattebrott och skattesmitning, hur man verkar för en effektiv land-för-land-rapportering med mera, men det ser vi inte reflekteras i den svenska ståndpunkten. Därmed menar jag att argumentationen är väldigt bristfällig.

Anf. 33 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag tycker för egen del att argumentationen är mycket fullödig. När det gäller de synpunkter som har förts fram i processen kan vi ändå ta fasta på att detta är en lägesrapport. Vi tar inte ställning till några ståndpunkter på det sättet. När detta längre fram kommer i ett skarpt läge, som det är tänkt, kommer det säkerligen också att beröras i detta sammanhang vid en senare tidpunkt.

Anf. 34 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag ber om ursäkt, men Matilda Ernkrans tog upp den mening som föregår den som jag har pratat om. Även den bör strykas, anser jag. Min avvikande ståndpunkt gäller alltså hela det som kanske är ett eget stycke.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag gissar att Miljöpartiet hakar på? Bra. Då har vi detta klart för oss och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Att ta itu med säkerhetsutmaningar: bedömning av den rådgivande styrelsen för underrättelseverksamhet (Intelligence Advisory Board).

Anf. 36 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Under denna dagordningspunkt kommer det att ges en uppdatering av läget när det gäller aktuella säkerhetshot mot EU och hur medlemsstaternas säkerhets- och underrättelsetjänster samarbetar för att möta dessa hot.

Lägesuppdateringen tas fram inom ramen för det som kallas Intelligence Advisory Board, ett organ som representerar samtliga säkerhets- och underrättelsetjänster i EU:s medlemsstater och dessutom Norge, Schweiz och Storbritannien. Detta organ, IAB, är den huvudsakliga kommunikationskanalen mellan de nationella tjänsterna och EU. Det gäller kontraterrorism men även i andra strategiska frågor

Vi kommer helt enkelt att få ta del av den lägesrapport som lämnas.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Tillgång till data för effektiv brottsbekämpning: slutrapport från högnivågruppen.

Anf. 38 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Som nämnden känner till var detta något som emanerade ur det svenska ordförandeskapet. Vi tillsatte denna högnivågrupp för att säkerställa att viktiga frågor om tillgång till data från brottsbekämpningens utgångspunkter skulle kunna föras framåt på ett strukturerat sätt. Vi har gjort det i nära samspel med de efterföljande ordförandeskapen, det vill säga det spanska och det belgiska. Vi gick i mål i somras.

De har arbetat med att ta fram rekommendationer för att förbättra brottsbekämpningens möjligheter och få tillgång till data i syfte att förebygga, upptäcka, bekämpa och lagföra brott. I maj antog gruppen 42 olika rekommendationer. Vid rådsmötet i juni välkomnades i mer allmänna ordalag, som det heter, dessa rekommendationer av inrikesministrarna.

Högnivågruppens sista möte ägde rum den 15 november, och då diskuterades gruppens slutrapport. Det är denna rapport som nu ska diskuteras vid rådsmötet nästa vecka. Rådsslutsatser med koppling till rapporten planeras att antas vid mötet på torsdag. Sedan kommer frågan att återkomma på fredagen under den rättsliga dagen med justitieministrarna.

Låt mig säga något om innehållet. Jag uppfattar att en av de centrala frågorna från svensk sida kommer att vara att verkligen säkerställa att detta också kommer att förverkligas i hög grad.

Slutrapporten behandlar förstås flera olika frågor, bland annat hur kriminalteknik, datalagring och laglig avlyssning ska fungera i ett digitaliserat samhälle. Rapporten innehåller förslag på olika områden som rör lagstiftning, hur man ska bygga upp kapacitet och hur man ska stärka samarbetet med den privata sektorn. Vi kommer i huvudsak att välkomna innehållet i slutrapporten. Vi tycker att det är utomordentligt viktigt att ta arbetet vidare.

I enlighet med vad som framgår av sammanfattningen av rapporten kommer vi också att lyfta fram att om man enbart bygger upp kapacitet och förstärker samarbetet med företag kommer det i sig inte att leda till en

förbättrad förmåga vad gäller brottsbekämpning. Vi menar att skyldighet för företag att lämna ut krypterad information i ett läsbart format under tydligt reglerade omständigheter som inte försvagar grundläggande rättigheter eller cybersäkerhet i system och produkter är en mer hållbar lösning på sikt.

Blickar vi framåt är det viktigt att medlemsstaterna samordnar sig kring dessa rekommendationer och framför allt vad gäller vilka rekommendationer som man prioriterar för att få styrfokus i arbetet framgent. Alla aktörer som berörs måste vara aktiva i genomförandet. Och när vi säger att det ska diskuteras horisontellt menar vi att det också ska diskuteras i justitieministerkretsen. Jag har ju som ni vet glädjen och förmånen att få vara med båda dagarna, men de flesta är antingen eller. Det gäller att hålla ihop helheten.

Många av de frågor som gäller datalagring, bevisstillåtlighet och harmonisering av hemliga tvångsmedel ställer många viktiga frågor på högkant, bland annat vad gäller avvägning mellan rätten till privatliv och en effektiv brottsbekämpning. De gäller också cybersäkerhetsfrågor och brottsbekämpningens förutsättningar i stort.

Det är viktigt att understryka att dessa frågor inte avgörs i och med gruppens arbete eller dess rapport, utan det är ett underlag för fortsatta diskussioner i både EU-sammanhang och här hemma.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Det gläder mig att det faktum att frågan ska diskuteras horisontellt inte innebär att statsrådet befinner sig i något annat än en vertikal eller åtminstone semivertikal roll när detta sker.

Anf. 40 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar justitieministern för dragningen. Jag undrar hur detta skulle kunna påverkas av den tidigare punkten om chat control. Det känns som att regeringen är väldigt medveten om vad som ligger i vågskålen i fråga om säkerhet med mera. Har regeringen gjort någon analys om hur chat control, om det blir verklighet, skulle kunna påverka detta?

Anf. 41 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag vill understryka att om vi utgår från högnivågruppens arbete handlar det lite förenklat framför allt om den verktygslåda som Adam Marttinen tog upp tidigare: den traditionella brottsbekämpningens verktyg när det gäller användning av hemliga tvångsmedel mot brottsmisstänkta eller – om man som vi har gjort definierar en vidare krets – människor som rör sig runt kriminella nätverk men trots allt mer avgränsat jämfört med de bredare tag som kommer fram i förslaget till en CSAM-förordning.

I dag vill jag egentligen bara säga att gruppens arbete är väldigt gediget. Vi talade exempelvis tidigare om Europol. Det har kanske till och med överraskat en del aktörer på EU-nivå att det finns en konkretion, ett djup och en samsyn som gör att de här frågorna kommer att kunna föras framåt i den bästa av världar på ett sätt som vi inte har sett tidigare.

Men det kräver inte bara vidare diskussioner. Vi lyfter verkligen fram behovet av att göra ordentliga konsekvensanalyser av varje enskild del. Säkerhetsfrågorna är förstas ett viktigt ingångsvärde också när det gäller att

hantera andra lagstiftningsprodukter som vi talat om tidigare. Det tycker jag är en självklarhet.

2024/25:14
6 december

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkt 12, Kampen mot narkotikahandel och organiserad brottslighet.

Anf. 43 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Detta är som rubriken antyder en lägesrapport över samarbetet på inrikesområdet vad gäller kampen mot narkotikahandel och organiserad brottslighet. Den typen av lägesrapport har lämnats även under tidigare ordförandeskap. Vi kommer att ta del av den. Jag hänvisar i övrigt till det skriftliga underlaget.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi kommer till dagordningspunkt 13, Övriga frågor, punkterna a och c.

Anf. 45 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det stämmer. Det är övriga frågor och informationspunkter. Vi tänker ta del av informationen.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Det ser ut som att nämnden tycker att det är en bra idé. Vi tackar för informationen om att ni avser att motta informationen.

Vi tar oss vidare till rättsliga frågor och lagstiftningsöverläggningar dagordningspunkt 15, Direktivet om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn och sexuell exploatering av barn.

Anf. 47 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Nu befinner vi oss på dag två. Inrikesministrarna har i de flesta fall åkt hem, och då är det justitieministrarna i stället. Den första punkten handlar om direktivet om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn och sexuell exploatering av barn. För att vara tydlig är det inte CSAM-förordningen vi talar om, utan det är ett annat förslag.

Det förslaget har till syfte att bättre förebygga och bekämpa sexualbrott mot barn och att säkerställa att sexuella övergrepp och utnyttjanden av barn som sker online också är kriminaliserat i alla medlemsstater.

Förslaget har behandlats i arbetsgrupper i rådet sedan april 2024. Under det nuvarande ordförandeskapet har flera omarbetade texter tagits fram och diskuterats. Det har varit intensiva överläggningar om detta. Ordförandeskapet har nu presenterat ett slutligt kompromissförslag.

Mycket har varit ganska enkelt att vara överens om. Men en fråga har varit svår, till och med riktigt svår. Den frågan rör en samtyckesbaserad modell för våldtäkt mot barn som har uppnått åldern för sexuellt självbestämmande. Det är den fråga som har vållat mest diskussioner.

Vi har från vår sida varit väldigt aktiva i förhandlingen. Jag och väldigt engagerade medarbetare i departementet har till exempel tagit initiativ till ett brev som har skickats till kommissionen och ordförandeskapet. Vi var åtta justitieministrar som skrev under det.

Vi betonade vikten av att samtyckesbestämmelser införs. Jag har upplevt att det har ökat trycket i förhandlingarna på ett bra sätt. Trots våra ansträngningar kan vi konstatera att det omarbetade förslaget är rejält urvattnat.

Artikeln om samtycke har text om att medvetslöst eller sovande barn inte kan samtycka. Den texten har strukits. Detsamma gäller texten om att barn inte kan samtycka över så kallade frysreaktioner och att tidigare sexuella erfarenheter inte kan tolkas som samtycke. Mot den bakgrunden kan regeringen inte acceptera den text som har föreslagits.

Vi har landat i att regeringen inte har för avsikt att ställa sig bakom förslaget till allmän riktlinje. Vi markerar det genom att avstå från att rösta om förslaget. Vi avser även att lämna en deklaration där vi beskriver varför vi inte kan stödja förslaget. Vi hoppas att få med oss några andra länder på den deklarationen.

Anf. 48 LOUISE THUNSTRÖM (S):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för informationen!

Det är glädjande att höra regeringens ståndpunkt om detta som är så oerhört viktigt, att vi skyddar barnen på bästa sätt.

Jag har bara lite frågor för att jag ska förstå lite bättre. Man avstår från att rösta, röstar gult och inte rött. Kan statsrådet redogöra lite mer för varför man tar den ståndpunkten? Jag antar att det också betyder att man inte kan få med sig tillräckligt många så att man kan rösta rött.

Anf. 49 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Tack för en bra fråga! Det är kanske inte helt intuitivt. Men det är ändå i linje med hur vi allmänt sett hanterar den här typen av frågor. Det finns konkreta omständigheter som jag också ska komma till i det här fallet till varför vi tror att det är rätt väg att gå.

Allmänt sett är det regeringens utgångspunkt att undvika att ställa sig vid sidan av processer. Man kör så långt man kommer i processerna, och så får man leva med det. Sedan fortsätter det ofta med förhandlingar i triloger och så. Man vill fortsätta att vara en del av processen.

Redan genom att göra på det här sättet viker vi lite av från vårt huvudsakliga sätt att arbeta på EU-nivå. Men när innehållet som i det här fallet ändå för en väsentlig del av helheten kort sagt inte kan accepteras av oss måste vi hitta ett sätt att markera det på ett tydligt sätt.

Att avstå från att rösta – bara för att säga vad det betyder – betyder till att börja med vår röst inte räknas till de röster som stöder förslaget. På det sättet är vi tydliga. Vår röst stöder inte förslaget. Samtidigt markerar vi att vi vill fortsätta att vara en aktiv part i diskussionen om detta framåt.

Till bilden hör också att vi vill hålla ihop den grupp av länder som tycker som vi. Den är inte jättestor. Utöver oss är det Irland. Jag vet inte i vilken mån man ska gå in på enskilda länder, men det finns ett par.

Okej. Vi har ett antal länder, bland annat Irland och Slovenien, som verkligen är på vår linje. Sedan finns det ytterligare några länder som

tycker som vi men som kanske ändå är lite mer pragmatiska i sättet hur man ska hantera det.

Vi tror att vi har möjlighet att få ihop en större grupp länder kring linjen att avstå och sedan kombinera det med en deklaration där vi tydligt tar ställning i sak. Då kan vi också fortsätta att vara en aktör i den fortsatta processen, som blir en diskussion vidare med parlamentet. Det är så vi väljer att hantera det.

Kombinationen av att avstå och att göra det tillsammans med andra som tänker som vi och att skriva deklarationen menar vi på ett tydligt sätt kommer att sätta ner fötterna för Sveriges positioner samtidigt som vi har en möjlighet att påverka den fortsatta processen.

Anf. 50 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag har bara en komplettering. Har regeringen ens försökt att samla ihop tillräckligt många länder för att säga nej? Det är klart att om den allmänna riktlinjen inte innehåller detta som justitieministern så väl har beskrivit kan ett annat sätt vara att få ihop tillräckligt många länder så att det faktiskt blir nej.

Då blir den kvar på ministerrådets bord att fortsätta att förhandla om. Sedan kommer det ett nytt förslag, och man får se hur långt man har kommit. Det är också ett sätt att förhandla. Det är ett sätt att förhandla som regeringens ministrar har använt på andra områden. Förhandlingsstrategi är en grannlaga uppgift.

Har man ens försökt att få ihop en tillräcklig majoritet för nej? Det kan vara intressant att veta. Utifrån det statsrådet här säger, med den förhandlingsstrategi som är framlagd, hamnar vi lite i händerna på att i så fall lita på statsrådet.

Det är oerhört viktigt att detta kommer på plats. Risken är nu att man släpper igenom det utan detta. Hur ser resten av förhandlingsmöjligheterna ut då att kunna pressa in det här? Ser man öppningar tillsammans med Europaparlamentet eller någonting annat?

Anf. 51 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag kan med eftertryck säga att vi har gjort allt vad vi kan för att forma en majoritet mot detta. Det är klart att om vi hade kunnat göra det hade vi – som Matilda Ernkran också säger – kunnat blockera förslaget och fortsätta diskussionen i medlemsstatskretsen.

Det är bara en realitet, och det kanske har förvånat mig. Jag är fullt medveten om att länder kommer från olika håll och har kommit olika långt. Att det inte har gått att bilda en tydlig blockerande minoritet här har framgått med all önskvärd tydlighet.

Vår förstahandslinje har förstås varit att få med oss en majoritet, men om det nu inte går att försöka att blockera det på andra sätt. Men det går inte. Förslaget har en majoritet, och då är frågan mer hur vi ska hantera det.

Vi har bestämt oss för att göra allt vad vi kan för att hålla ihop den grupp av länder som ändå tillsammans har verkat i en annan riktning och också säkerställa att vi även i fortsättningen är en viktig aktör i de förhandlingar som nu vidtar med parlamentet.

Kombinationen är att avstå, det vill säga att säkerställa att våra röster inte tillgodoses förslaget, och en deklaration där andra länder också kan

2024/25:14
6 december

tänka sig avstå kan gå med. Det gäller att skapa ett tryck framåt i de fortsatta förhandlingarna.

Det är helt riktigt som Matilda Ernkrans säger, nämligen att det handlar om att försöka att bilda allianser i parlamentet. Det är en sådan sak som jag gärna vill öppna för här.

Jag uppfattar att vi kan bygga breda allianser i Sverige om den här positionen. Vad har vi för möjligheter att till exempel arbeta partiöverskridande i Europaparlamentet om den här frågan i den fortsatta processen?

Det gäller både att få ett tryck från Sverige som land och också med gemensamma krafter få ett tryck in i våra respektive partier på EU-nivå och så vidare.

Jag ser det som en möjlighet för oss att både markera tydligt att vi hade velat se någonting helt annat och sedan agera på ett sådant sätt att vi har goda möjligheter att göra oss till en offensiv aktör genom att hålla ihop det här laget även fortsättningsvis.

Anf. 52 ADAM MARTTINEN (SD):

Det kanske är av begränsad betydelse, men i den svenska ståndpunkten framgår det givetvis hur man kommer att rösta. Det har jag inga synpunkter på. Men i övrigt är det ganska sparsamt beskrivet om vad regeringen har haft för ambitioner, vad man är missnöjd med och vad man i stället skulle vilja se.

Kan det inte finnas en poäng med att den svenska ståndpunkten utformas på ett mer offensivt sätt gentemot de konflikter som finns och där Sverige har haft en ståndpunkt?

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

I och med att det är det muntliga ordet som gäller, och det nedtecknas, har justitieministern på det viset redan bundit sig på ett uttömmande sätt. Vi behöver inte fatta något beslut om att föra in det skriftligen.

Anf. 54 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Stort tack till justitieministern för det engagemang som finns i den här frågan. Jag vill bara skicka med mitt och Miljöpartiets fulla stöd och lycka till i att nå framgång.

Det är väldigt viktigt att ståndpunkten inte blir alltför urvattnad. Jag hoppas att det går att bygga upp den här alliansen både i rådet och senare i parlamentet. Lycka till!

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Anf. 56 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Även om ordföranden har låtit klubban falla vill jag ändå bara bekräfta att det kan nog ligga någonting i det Adam Marttinen sa. Vi får läsa upp ståndpunkten som den ligger ihop med vad vi har sagt här.

Vi får med gemensamma krafter säga att vi ändå har varit tydliga med vad vi vill åstadkomma här. Den deklaration som kommer ska vi se till att vara mycket tydliga i.

2024/25:14
6 december

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Jag ber om ursäkt för att jag glömde bort justitieministern. Det är inte lätt hänt.

Anf. 58 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är så kallad härskarteknik, men man får foga sig!

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Det är sant. Den var i varje fall oavsiktlig.

Med detta går vi vidare till dagordningspunkt 16, Direktivet om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten.

Anf. 60 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Jag gläds med EU-nämnden över att vi nu ska få ägna några minuter tillsammans kring det angelägna ämnet insolvensrätt!

Detta är ett förslag till direktiv med bestämmelser som rör vissa konkursfrågor. Förslaget är en del av arbetet med att stärka kapitalmarknadsunionen. Syftet är att få till stånd mer enhetliga konkursregler inom EU, mer effektiva konkursförfaranden och att det, i nästa led, ska leda till att det blir enklare och mindre riskfyllt att göra investeringar över gränserna.

Förhandlingarna i rådet har pågått sedan januari 2023, det vill säga vi har varit väldigt i detta under vårt ordförandeskap och även efter det. Den partiella allmänna riktlinje som vi nu ska ta ställning till omfattar alltså inte hela förslaget till direktiv utan bara vissa delar. Det är fyra olika frågor: 1) återvinning i konkurs, 2) verktyg för att spåra konkursboets tillgångar, 3) företagsledares ansvar när ett bolag kommer på obestånd och 4) överskådlig information om medlemsstaternas nationella insolvensregler.

Kort sagt ser vi positivt på detta initiativ. Vi välkomnar att man har nått en punkt i förhandlingarna där vi kan anta en partiell allmän riktlinje. Vi tycker också att vi har fått bra genomslag för våra synpunkter under förhandlingarna.

I ljuset av hur det ursprungliga förslaget från kommissionen var utformat har en viktig sak för oss varit att säkerställa att medlemsstaterna har fortsatt flexibilitet när det gäller att utforma konkursregler på ett sätt som passar i det nationella systemet. Det tycker vi att vi har uppnått, och därför tänker vi ställa oss bakom det här.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 17, Övriga frågor. Aktuella lagstiftningsförslag.

Anf. 62 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):
Detta är en informationspunkt, och vi tänker lyssna uppmärksam.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går vidare till dagordningspunkt 18, Lagstiftningsmässig och operativ planering på området frihet, säkerhet och rättvisa.

Anf. 64 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Detta är en återupprepning av en dagordningspunkt som vi diskuterade nyss när det gäller de strategiska riktlinjerna. Jag har alltså redan talat om detta.

Anf. 65 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Vi upprepar vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en upprepad avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Dagordningspunkt 21, Straffrättens framtid.

Anf. 67 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Från insolvensrättens framtid till straffrättens framtid – breda penseldrag, som det heter.

Jag ska lite fritt på några rader försöka säga vad det hela handlar om. När man pratar med medarbetare i departementet som kan överblicka en längre tidsperiod än vad jag själv kan göra förstår man att det här är en fråga som uppenbarligen lever och kommer tillbaka från tid till annan.

En grundläggande fråga är ju hur arbets- och kompetensfördelningen se ut mellan den nationella nivån och EU-nivån när det gäller de här frågorna. Jag uppfattar att det finns en hållning hos många medlemsstater, och vi gav själva uttryck för den i ett brev tillsammans med finnarna tidigare i år, om att kanske framför allt försöka fokusera på att få det vi redan har att fungera bättre snarare än att flytta fram positionerna ytterligare på EU-nivå just när det kommer till straffrätten.

Det är i alla fall en diskussion om hur fokus ska ligga under den kommande femårsperioden. Diskussionen kommer att utgå från ett underlag som har tagits fram av ordförandeskapet. Man har sammanställt olika förslag som medlemsstaterna har diskuterat, och man har uppdaterat modellbestämmelser som ger en sorts standardutformning av artiklar på straffrättens område. Syftet med sådana här modellbestämmelser är att man liksom inte ska börja om varje gång som det uppkommer en straffrättslig fråga i processen, utan man ska kunna falla tillbaka på ett antal mer modellerade sätt att utforma bestämmelser på EU-nivå.

Avsikten från ordförandeskapet är att skicka den här rapporten till den nya EU-kommissionen. Vi kommer att ha en diskussion om detta på fredag.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 23, Tillgång till data för effektiv brottsbekämpning: slutrapport från högnivågruppen.

Anf. 69 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Även detta är en återupprepning av en dagordningspunkt som vi diskuterade tidigare. Jag hänvisar till det.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 24, Kampen mot narkotikahandel och organiserad brottslighet. Det låter också bekant – har justitieministern något särskilt att säga om detta?

Anf. 71 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Vi hänvisar till det skriftliga underlaget och till det vi sa tidigare.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nu till någonting som vi inte har pratat om tidigare i dag, dagordningspunkt 25, Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet.

Anf. 73 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Det här är en återkommande punkt på RIF-råden. Det är en lägesrapport från ordförandeskapets sida.

Jag hänvisar till det skriftliga underlaget med tillägget att givet omvärldsutvecklingen när det gäller Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina kan vi inte utesluta att de här frågorna kommer att ställas på högkant förr snarare än senare, som det heter.

För dagen hänvisar vi alltså till underlaget, men vi ska nog alla ha en beredskap att komma tillbaka till de här frågorna mer konkret kanske redan på det nya året.

Anf. 74 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, justitieministern, för dragningen!

Jag har flera gånger tidigare lyft frågan om ekocidbrott. Det har hänt en hel del den senaste tiden. Inte minst har tre medlemsländer som är parter i Romstadgan lyft frågan formellt, och det har inrättats en arbetsgrupp bland alla medlemsländer som är parter i Romstadgan.

Från regeringens håll har jag ändå hört detta kallas för ett innovativt förslag som man ska följa. Jag undrar därför helt enkelt hur regeringen avser att delta i de arbetsgrupper som nu pågår för att bereda frågan om ekocidbrott kan läggas till som ett femte brott i Romstadgan.

Anf. 75 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Tack till ledamoten för frågan!

Vi har alltså, som Rebecka Le Moine säger, beskrivit det som ett innovativt grepp och också signalerat en öppenhet för detta. Jag kan inte på rak arm svara på vilka arbetsgrupper vi ska delta i och inte. Det kan jag gärna återkomma till.

Vad jag däremot allmänt kan säga är att om vi ser att det finns förutsättningar att föra de här frågorna framåt så har Sverige för avsikt att vara en aktiv part i det.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Och vi går vidare till dagordningspunkt 26, Förstärkning av den europeiska utredningsordern: resultat från slutrapporten om ömsesidiga utvärderingar (tionde omgången).

Anf. 77 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det här är en informationspunkt. Jag hänvisar till det skriftliga underlaget.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 27, Övriga frågor.

Anf. 79 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det här är informationspunkter, och vi avser att lyssna mycket uppmärksamt på det som sägs där.

Jag vill i sammanhanget passa på att nämna ett beslut om en så kallad A-punkt som i allra högsta grad berör Sverige. Det rör Europeiska åklagarmyndigheten, Eppo, och Sveriges anslutning till den.

Rådet förväntas den 12 december utnämna den europeiska åklagaren för Sverige. Det är det sista steget i vår anslutning till Eppo, och 20 dagar efter det kommer Eppo att bli fullt operativt i Sverige. Det betyder alltså att Eppo från och med årsskiftet kan påbörja sin verksamhet i Sverige. Vi ser det som en väldigt viktig sak som innebär stora nya möjligheter i kampen mot den organiserade brottsligheten, inte minst när det gäller ansträngningen att strypa den kriminella ekonomin.

Det blir förstås en svensk som har den här rollen, Martin Bresman, som i dag är verksam på Riksenheten mot internationell organiserad brottslighet, RIO. Det kan bli hur bra som helst, uppfattar jag. Det här är en process som vi inte på det sättet är delaktiga i; det är som ett ansökningsförfarande. Men så mycket kan man väl säga som svensk att vi skickar i väg lite grann av det bästa vi har, och det tycker jag känns väldigt löftesrikt när vi nu har samlat ihop oss och ska ta det här greppet.

Jag ville nämna detta: beslut i frågan rörande den europeiska åklagaren för Sverige och full fart i maskin från och med årsskiftet.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Då finns inget mer på rådsdagordningen som justitieministern har ansvar för. Vi tackar justitieministern med medarbetare för deltagande vid dagens sammanträde och önskar en trevlig helg!

2024/25:14
6 december

Anf. 81 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):
Tack så mycket!

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor

Statsrådet Johan Forssell

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 10–11 oktober 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 12–13 december 2024

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Johan Forssell och hans medarbetare hjärtligt välkomna!

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 83 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande, ledamöter! Gott att se er!

Med mig här i dag har jag politiskt sakkunnige Adam Reuben, rättschef Alexandra Wilton Wahren, kanslirådet Cecilia Unga och departementssekreterarna Johan Edqvist, Fredrik Axling och Ivar Ahlroos Källhed.

Jag tar återrapporteringen i tur och ordning.

Vi hade RIF-råd i oktober, och jag var här innan dess. Där deltog jag i en diskussion om effektivisering av EU:s återvändandepolitik, och det handlade om behovet av att uppdatera det rättsliga ramverket, det nuvarande, det vill säga återvändandedirektivet, bland annat för att möta nuvarande utmaningar och för att undersöka nya innovativa idéer och lösningar.

Vi diskuterade behovet av att förbättra återanvändandet av redan befintliga verktyg, bland annat arbetet med olika politikområden i den externa dimensionen, Frontex roll.

Den tredje delen var ett snabbt återvändande av brottsdömda och personer som utgör säkerhetshot.

På migrationsområdet informerade kommissionen även om arbetet med genomförandet av migrations- och asylpakten.

Det finns en skriftlig rapport som har skickats. Jag hänvisar till den men svarar såklart gärna på frågor.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar så mycket för informationen.

Vi kommer in på rådsdagordningen. Där har vi dagordningspunkt 9, Migration och asyl. Eller om det blir dagordningspunkt 8. Vi funderade över vem som ska föredra den. Justitieministern har föredragit den en gång, men vill statsrådet säga någonting också?

Anf. 85 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Upprepningen är ju inlärningens moder. Om inte nämnden känner att det är nödvändigt kan jag gå rakt på nästa punkt.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Vi frågar nämnden. Det är lite osäkert. Det finns ett mandat, så mandatet är givet. Men finns det skäl att säga något ytterligare ur statsrådets perspektiv? Vi kan nämna att mandatet är givet med en

avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet och Vänsterpartiet, där de tycker att frågor som rör migration ska strykas ur ståndpunkten och inte har med saken att göra. Vill statsrådet säga något ytterligare?

2024/25:14
6 december

Anf. 87 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):
Vi kör vidare.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:
Vi går in på dagordningspunkt 9, Migration och asyl. Jag gissar att statsrådet vill ta samtliga underpunkter i ett sjuk. Eller hur?

Anf. 89 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):
Ja, det tänkte jag.

Herr ordförande! Vid RIF-rådet kommer det att hållas en diskussion om nya sätt att motverka irreguljär migration. Det är en fortsättning på diskussionerna som pågår sedan en tid tillbaka om nya och kompletterande lösningar i samarbete med tredjeländer.

Flera medlemsstater har i dag bland annat framhållit så kallade återvändandehubbar i tredjeland som en lösning. Det bygger på att tredjelandsmedborgare som har fått ett återvändandebeslut och som inte kan verkställas till ursprungslandet i stället ska kunna överföras till ett annat tredjeland. Det handlar särskilt om ärenden där personen i fråga inte samarbetar.

Andra idéer som har diskuterats är landstigningsarrangemang i tredjeland för personer som räddas på internationellt vatten och även utökad tillämpning av säkert-tredjelands-koncept.

Det var, som sagt, RIF-råd i oktober. Då nåddes en bred enighet om att de innovativa lösningarna bör utforskas vidare. Det fanns också en enighet om att inte minst de rättsliga och praktiska förutsättningarna måste undersökas, till exempel att lösningen genomförs med full respekt för grundläggande rättigheter och i enlighet med både EU-rätten och internationell rätt.

Sedan var det ett möte i Europeiska rådet i oktober. Då framhöll också stats- och regeringscheferna att nya sätt att förhindra och motverka irreguljär migration bör övervägas.

På mötet vill det ungerska ordförandeskapet lyfta upp frågor om innovativa lösningar med tredjeland. Det rör bland annat vilka möjliga åtgärder och verktyg i den externa dimensionen av migration som bör utgöra del av ett heltäckande samarbete.

Regeringen ser positivt på att parallellt med genomförandet av migrations- och asylpakten utforska och konkretisera kompletterande innovativa idéer på migrationsområdet. Idéerna bör syfta till att minska den irreguljära migrationen till EU, effektivisera återvändandet och säkerställa skydd längs med migrationsrutterna. De rättsliga och praktiska förutsättningarna bör klargöras så att medlemsstaterna kan ta ställning till mer konkreta förslag. Det behöver analyseras vad som kan göras inom nuvarande regelverk och vad som skulle kräva ändringar av regelverket.

Samtliga de lösningar som vi nu diskuterar bygger på partnerskap och samarbete med länder utanför EU. De bör vara breda och ömsesidigt gynnande. För att säkerställa det är det bra att vi redan nu börjar diskutera

vilka politikområden, åtgärder och verktyg som skulle kunna vara en del av EU:s verktygslåda i framtida samarbeten om den innovativa lösningen.

Som utgångspunkt anser regeringen att de verktyg och åtgärder som står till medlemsstaternas och EU:s förfogande inom ramen för redan existerande samarbeten om heltäckande partnerskap med tredjeländer också bör kunna användas i samarbeten om innovativa lösningar. Det handlar i praktiken om allt från utvecklingspolitik till handels- och viseringspolitik. Flera av de lösningar som diskuteras bygger också på att det finns fullgoda system för migrationshantering i tredjeland, möjligheter till strategisk vidarebosättning, andra lagliga vägar för personer i behov av skydd samt även ett väl fungerande återvändande mellan tredjeländer. Här har EU mycket att bidra med.

Vilka politikområden och vilka verktyg som blir aktuella behöver naturligtvis diskuteras utifrån vilken lösning som kan bli aktuell och vilket tredjeland man påbörjar en dialog med, men det är därför viktigt att det finns en bred verktygslåda och att både EU-kommissionen och medlemsstater utnyttjar styrkan i att agera gemensamt.

Alla lösningar måste naturligtvis vara realistiska, humana och i enlighet med internationell rätt, principen om non-refoulement. Det är särskilt välkommet att UNHCR har intagit en aktiv och stödjande roll i dessa diskussioner. Även IOM har en viktig roll här.

Slutligen vill jag också nämna att kommissionen i nästa vecka väntas komma med ett meddelande om hybridattacker och migrantsmuggling. Det är ett svar på den oro som bland annat Finland och Polen har gett uttryck för när det gäller instrumentalisering, att migranter används som ett verktyg i hybridattacker.

Regeringen har förståelse för dessa länders utsatta situation och behovet av att vidta åtgärder. Det är därför välkommet att kommissionen har tittat på frågan och kommer med förslag till lösningar.

Det är viktiga och intressanta diskussioner, och jag kommer naturligtvis att få anledning att återkomma till er i frågan framöver.

Anf. 90 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen.

Jag tänker inte bli långrandig. Jag hade en lång avvikande ståndpunkt förra gången frågan var uppe, och jag hänvisar till den. Jag har samma avvikande ståndpunkt denna gång.

Jag har också några frågor, och de handlar om återvändandehubbar i tredjeland och landstigningsarrangemanget i tredjeland för personer som räddas på internationellt vatten och ändrad lagstiftning gällande säkra tredjeländer.

Det här är något som Vänsterpartiet inte heller tror på. Vad ser statsrådet framför sig? Jag känner till vissa länder som diskuteras, men vilka länder ser Sverige framför sig att Sverige kan använda som en återvändandehubb? Hur ser man till att i fråga om landstigningsarrangemang att det blir ett land som är säkert?

Nu har vi avtal med Turkiet, till exempel, som genom åren har använt avtalet för att utpressa EU på ökade medel. Man har också släppt fram migranter för att öka migrationstrycket på EU, just för att få mer pengar.

Det finns många svårigheter när det gäller avtalen med tredjeland. Libyen kan också nämnas i sammanhanget som ett land som EU har avtal

Anf. 91 ANNA LASSES (C):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen. Jag ska inte förlänga diskussionen utan jag vill bara lyfta fram den avvikande ståndpunkt som jag anmälde förra gången. Den handlar naturligtvis om att biståndet inte ska ingå i verktygslådan för innovativa lösningar för att minska migration.

Anf. 92 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för dragningen.

Det är ingen hemlighet att vi tycker olika i frågorna. Miljöpartiet valde att inte ställa sig bakom en stor del av EU:s migrationspakt. Vi har också uttryckt en avvikande ståndpunkt tidigare i ärendena. Vi tycker inte att man ska koppla bistånd till migration på något sätt.

Anf. 93 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Jag tackar för frågorna.

Jag börjar med Rebecka Le Moines och Anna Lasses konstateranden; vi tycker olika om biståndet, vilken funktion det ska ha och hur det ska användas. Ja, så kan det vara.

Jag går sedan vidare till Ilona Szatmári Waldaus fråga rörande länder. Det korta svaret är att vi inte är där än att diskutera konkreta länder. Vi säger nu att det ska tas fram förslag mer konkret. Som nämnden säkert känner till är flera av de innovativa lösningarna inte helt nya. De har diskuterats länge. Man kan gå tillbaka till 2017–2018.

Sedan har detta gått lite i vågor. Diskussionerna och arbetet har väl inte kommit så mycket längre. Jag märker nu när jag träffar EU:s migrationsministrar att det finns en helt annan ambition att gå vidare med frågan. Den uppenbara bakgrunden är ju att det inte finns ett återvändande på vare sig landsnivå bland unionens medlemsstater eller på EU-nivå som fungerar. Det är en grundläggande premiss i asylrätten att den som har skyddsskäl ska få stanna men det som inte har det ska återvända hem. Det är själva asylprincipens grundläggande funktion. Upprätthåller man inte den har man inte en reglerad invandring.

Jag kan bara konstatera att olika regeringar i olika Europeiska länder med olika politisk färg talar om dessa frågor på ett helt annat sätt än tidigare.

Det finns alltså inget konkret förslag att ta ställning till. Vi vill gärna att det ska tas fram, och det är därför vi vill vara en tydlig röst för detta. Vi ser fram emot att få mer information om detta – och även de rättsliga förutsättningarna.

Jag går vidare till frågan om landstigningsarrangemangen. Även där är det inga konkreta länder som diskuteras, men det är klart att det är de södra Medelhavsländerna som kan bli aktuella – av enkelt insedda skäl. Mer information än så har vi inte just nu.

Jag hoppas att det var svar på era frågor.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande ståndpunkter från V, C och MP.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9 b, Genomförandet av migrations- och asylreformer.

Anf. 95 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

På RIF-rådet kommer också genomförande av reformer på migrations- och asylområdet att tas upp. Det är framför allt genomförandet av migrations- och asylpakten. Som ni vet har medlemsstaterna till sommaren 2026 på sig att anpassa lagstiftning och processer.

Kommissionen presenterade i juni i år en gemensam genomförandeplan, och medlemsstaternas egna genomförandeplaner ska vara klara i december. Arbetet med vår plan pågår.

En utredare har fått i uppdrag att titta på vilka förändringar som behöver göras i vår nationella lagstiftning. Den så kallade minimiutredningen tillsattes 2023. Den har då fått ett ändrat uppdrag och ska titta på vissa delar i pakten. Sedan pågår parallellt med det också ett intensivt förberedelsearbete på Migrationsverket och Polismyndigheten. Vi har också hållit ett rundabordssamtal tillsammans med civilsamhället om detta.

På mötet kommer kommissionen att ge en uppdatering om det pågående genomförandearbetet. Det kommer att bli en diskussion. Jag kommer att framhålla vikten att vi håller trycket uppe i arbetet. Ett korrekt genomförande i alla medlemsstater är avgörande för att systemet ska fungera. Vi välkomnar därför kommissionens arbete med genomförandet och att det sker återkommande uppföljningar och diskussion i rådet.

Anf. 96 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Från Miljöpartiets sida vill vi framhålla vikten av att implementeringen av lagstiftningen sker genom ett sammanhängande och holistiskt tillvägagångssätt där samtliga delar ges likvärdig prioritet. Det är också nödvändigt att säkerställa att rättssäkerhetsgarantier samt skydds- och tillsynsmekanismer som är helt avgörande för att upprätthålla skyddet av asylsökandes grundläggande rättigheter finns på plats innan den nya lagstiftningen börjar tillämpas.

Anf. 97 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Även här vill jag få fört till protokollet att Vänsterpartiet inte står bakom EU:s asyl- och migrationspakt, med undantag för det som kallades krisdirektivet, och att vi därmed kommer att fortsätta bevaka genomförandet, rättssäkerheten och tillämpningen i relation till internationell rätt.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Då gör vi ett nytt försök med punkt b under dagordningspunkt 13, Övriga frågor.

Anf. 99 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Det här är en informationspunkt. Jag avser att lyssna på informationen som ges. För ytterligare information ber jag att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen att statsrådet avser att tillgodogöra sig informationen.

Då kommer vi till dagordningspunkt 14, Direktivet om minimiregler för att förebygga smuggling av migranter.

Anf. 101 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Som ni känner till presenterade kommissionen i slutet av förra året ett förslag till nytt direktiv om straffrättsliga minimiregler för att förhindra och motverka människosmuggling. Det här direktivet föreslås ersätta det nuvarande EU-regelverk som finns på området.

Arbetet med att bekämpa organiserad brottslighet och minska den irreguljära migrationen till EU är några av regeringens viktigaste frågor, och åtgärder mot människosmuggling är en mycket viktig del i det.

Det här förslaget har under året behandlats i rådets olika arbetsgrupper, och ordförandeskapets ambition är nu att vi ska enas om en allmän riktlinje. Förslaget innebär bestämmelser om kriminalisering av människosmuggling. Det finns också bestämmelser om brottsförebyggande arbete, resurstillsättning och utbildningsinsatser samt även data- och statistikinsamling.

Det uppställs krav på att lägsta maximistraff för att hjälpa en tredjelandsmedborgare att resa in i, transitera genom eller vistas i en EU-medlemsstat mot ersättning eller löfte om ersättning ska vara tre års fängelse. I svensk rätt är straffskalan för motsvarande brott fängelse i högst två år.

Förslaget ställer också krav på ett lägsta maximistraff på åtta års fängelse för människosmuggling med försvårande omständigheter. I dag är straffskalan för grov människosmuggling fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Höjda straff kommer alltså att behövas i svensk rätt.

Det förslag som nu ligger på bordet har utformats så att det inte kommer i konflikt med svensk grundlag. Bestämmelserna har fått en mer ändamålsenlig utformning. Bestämmelsen om brott, påföljd, preskription och domsrätt har fått en välavvägd räckvidd. Regeringen välkomnar därför förslaget och avser att ställa sig bakom den allmänna riktlinjen.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag är särskilt entusiastisk över att det funkar med svensk grundlag.

Anf. 103 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

När det här diskuterades förra gången hade vi en avvikande ståndpunkt som gällde det faktum att bästa sättet att minska smugglarnas inflytande är att se till att det finns fler lagliga vägar. Det är en ståndpunkt som vi fortfarande står fast vid.

Jag har också en fråga angående det här förslaget. Vi har redan sett under många år hur räddningsinsatser från både enskilda och organisa-

tioner har kriminaliserats i vissa länder. Även organisationerna får böter, fängelsestraff och liknande, så jag skulle vilja fråga hur man ser till att man kommer åt smugglarna med det här förslaget och inte dem som räddar människor – kanske undan smugglare eller sjunkande båtar. Den som då går in i en europeisk hamn kan i dag bli åtalad för smuggling. Ser det här förslaget till att man inte längre blir det, som enskild eller organisation?

Anf. 104 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Det här tar ju sikte på dem som ägnar sig åt människosmuggling för ekonomisk vinning. Det är så att säga hela grundpremisen. Det är inte något som är tillåtet i dag heller, vill jag understryka. Vad det innebär för svensk del är helt enkelt att det blir en straffskärpning för det som alltså redan är ett brott.

Sedan har det varit uppe en diskussion i det här arbetet. Vi har till exempel det här med offentliga uppmaningar till olovlig migration, där det fanns ett förslag som avsåg att kriminalisera det. Men Sverige har arbetat hårt för att stryka det förslaget eftersom det sannolikt skulle stå i konflikt med våra mediegrundlagar.

I direktivet uttrycks också att humanitära hjälpinsatser och hjälp till familjemedlemmar ska undantas från kriminalisering. I brottsbeskrivningen finns också ett uttryckligt krav på att gärningsmannen ska ha ett uppsåt att tillskansa sig materiell eller ekonomisk vinning.

Vi tycker att det här träffar rätt redan i dag och att det är välbalanserat, och det är som sagt en viktig del i vår politik att minska den irreguljära migrationen och stoppa de här personerna som väldigt ofta är helt skrupelfria och inte drar sig för att helt enkelt utnyttja människor som befinner sig i en mycket svår situation.

Anf. 105 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Tack till statsrådet för svaret!

Det är bra att det finns med, men jag skulle ändå önska att det var mycket tydligare i regeringens förslag. Jag vill helt enkelt ha in det i den svenska ståndpunkten att Sverige vill undanta organisationer och enskilda som gör räddningsinsatser så att dessa inte ska kunna åtalas.

Anf. 106 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Vi från Miljöpartiet delar uppfattningen att en uppdatering av direktivet är nödvändig. Vi menar att direktivet som finns nu under lång tid har resulterat i kriminalisering av såväl migranter som personer som arbetar för att erbjuda migranter stöd, hjälp och livräddande insatser.

Vi anser dock att det nya förslaget till direktiv inte bidrar till att förändra det nuvarande rättsläget i tillräckligt positiv riktning. Det finns tvärtom risk att det leder till införandet av nya grunder för kriminalisering av såväl migranter som personer som arbetar för att erbjuda migranter stöd, hjälp och livräddande insatser. I och med det vill vi anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 107 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

2024/25:14

Jag har inte så mycket att tillägga. Jag tycker att det redan är tydligt i ståndpunkten vad vi far efter. Jag har också utvecklat det lite här muntligen. Vi känner att våra överväganden håller.

6 december

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Med det konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi tackar statsrådet med medarbetare så mycket för medverkan vid dagens sammanträde och önskar dem en trevlig helg när det väl blir dags.

Anf. 109 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Jag vill gärna göra detsamma till nämndens ledamöter.

§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor

Landsbygdsminister Peter Kullgren

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 18 november 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 9–10 december 2024

Anf. 110 VICE ORDFÖRANDEN:

Ordföranden behöver en teknisk paus, så vice ordföranden tar vid.

Vi välkomnar landsbygdsminister Peter Kullgren med medarbetare till EU-nämnden.

Vi börjar med en återrapport från mötet i rådet den 18 november 2024.

Anf. 111 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Jag svarar på frågor om det finns.

Anf. 112 VICE ORDFÖRANDEN:

Inga frågor. Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare in på rådets dagordning och punkt 3 under Fiske, Rådets förordning om fastställande för 2025 och 2026 av fiskemöjligheterna avseende vissa fiskbestånd i unionens vatten och, för unionsfiskefartyg, i vissa andra vatten.

Anf. 113 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Förslaget till förordning täcker dels bestånden i EU:s vatten i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt men omfattar också EU:s fiskemöjligheter på internationellt vatten och i olika tredjeländer som EU har avtal med. Frågan var uppe för diskussion på rådsmötet i november, så ni kommer troligen att känna igen flera delar av det jag nämner i dag, och i går hade vi överläggning med MJU om kommissionens förslag.

Det är ett omfattande förslag som innehåller runt 190 fångstbegränsningar, så kallade TAC:er, som är indelade i ännu fler kvoter. Sedan Storbritannien lämnade unionen delas en majoritet av fiskbestånden som ingår i förordningen mellan EU och tredjeländer. Årliga fångstbegränsningar för de här bestånden beslutas därför gemensamt mellan EU, Storbritannien, Norge och andra kuststater runt Nordostatlanten. Eftersom dessa förhandlingar har pågått under hösten kommer förslaget att behöva kompletteras med kvoter som förhandlats med dessa länder. I väntan på förhandlingsresultatet om externa kvoter har förslaget hittills innehållit endast ett fåtal kvoter som EU beslutar om internt.

Kommissionens förslag följer de målsättningar och principer som finns i den gemensamma fiskeripolitiken. För vissa fiskemöjligheter har den vetenskapliga rådgivningen inneburit att inget uttag bör ske. För dessa kvoter har kommissionen föreslagit förbud mot riktat fiske samt låga nivåer baserade på vetenskapliga uppskattningar av fångster som bedöms vara oundvikliga. Det gäller bland annat för torsken i Kattegatt.

Internationella Havsforskningsrådets vetenskapliga rådgivning är den bästa tillgängliga rådgivningen. Vi anser att man med mycket god

marginal beaktar försiktighetsansatsen och osäkerheten om MSY, som Centerpartiet lyfte fram i MJU i går.

För de flesta djuphavsarter fastställs kvoter för två år i taget baserat på den vetenskapliga rådgivningen, som i sin tur tillämpar försiktighetsansatsen.

Sedan 2019 innehåller förordningen också en förbudsperiod för fiske efter ål i marina vatten och kustområden som har ändrats och utvidgats successivt. Inför 2025 föreslår kommissionen dock inga förändringar, utan perioden ska fortsatt vara sex månader och infalla mellan den 15 september och den 15 mars i Östersjön. I Östersjön finns det också fortsatt möjlighet för Östersjöländerna att samordna sina stängningsperioder för att underlätta ålens utvandring ur Östersjön.

Storbritanniens utträde ur unionen har medfört att förhandlingarna blivit mer komplexa eftersom en majoritet av bestånden förvaltas bilateralt mellan både EU och Storbritannien och EU och Norge och trilateralt mellan EU, Norge och Storbritannien. EU:s förhandlingslinje i förhandlingarna har vilat på samma principer som för EU:s interna bestånd, som grundas på målen i den gemensamma fiskepolitiken. Förhandlingarna mellan EU och UK och mellan EU, UK och Norge blev klara först denna vecka och innebär att kommissionen kan hålla sig till EU:s förhandlingsmandat. Det innebär bland annat att de beslutade fiskemöjligheterna är i linje med maximal hållbar avkastning, MSY. Förhandlingarna mellan EU och Norge blev klara först i går kväll, och även i dessa förhandlingar enades parterna om fiskemöjligheter enligt MSY.

Förhandlingarna med Norge var komplicerade, bland annat för att Norge vill minska EU:s tillträde till norska vatten för atlantisk sill med 73 procent. EU och Norge kunde därmed inte enas om tillträde till varandras vatten, varken för atlantisk sill eller för blåvitling, som Norge traditionellt får fiska i EU:s vatten. Norge valde också att ensidigt utvidga förbudet mot gränsöverskridande fiske i Skagerrak till fartyg under 12 meter.

För övriga arter innebär resultatet att EU kommer att få tillträde till norska vatten i både Skagerrak och Nordsjön från och med den 1 januari 2025, vilket är viktigt för svenskt fiske.

Norge har efter brexit blivit en mycket svår förhandlingspart för EU i samtliga konsultationer på fiskeområdet. Under årsmötet i Nordostatlantiska fiskerikommissionen valde Norge till och med att samarbeta med Ryssland framför EU för att få igenom sina intressen, som handlar om att Norge vill öka sina kvotandelar jämfört med historiska nivåer, bland annat för atlantisk sill. Detta är beklagligt eftersom oenighet om kvotandelar och tillträde i Nordsjön och Skagerrak riskerar att drabba våra gemensamma bestånd och fiskerinäringar negativt.

Regeringen har för avsikt att vid rådsmötet verka för en slutlig överenskommelse som så långt som möjligt uppfyller målen i den gemensamma fiskeripolitiken. Det innebär att fiskemöjligheter ska fastställas på långsiktigt hållbara nivåer grundade på vetenskaplig rådgivning.

Regeringen anser att den vetenskapliga rådgivningen även bör gälla för kvoter som enbart är avsedda för oundvikliga bifångster så att dessa fångster minimeras samtidigt som man undviker ett totalt fiskestopp för

2024/25:14
6 december

arter som har god beståndsstatus. Regeringen anser också att de fleråriga planerna är viktiga verktyg för att uppnå målen i den gemensamma fiskeripolitiken om maximal hållbar avkastning, landningsskyldighet och ekosystemansats.

Mot denna bakgrund stöder regeringen kompletterande bevarandeåtgärder i linje med den fleråriga planen för demersala arter i Nordsjön men anser att dessa åtgärder ska vara ändamålsenliga, grundas på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba småskaligt kustnära fiske med passiva redskap. På samma sätt stöder regeringen en flerartsförvaltning som innebär att man undviker en obalans mellan kvoter som fiskas med samma redskap, något som innebär att man behöver minska fisketrycket för bestånd som är i gott skick. Regeringen stöder även införandet av tekniska regleringar som stängningsperioder och selektiva redskap för att undvika bifångster och återhämta svaga bestånd.

Vad gäller ål anser regeringen i första hand att EU:s ålförordning behöver ses över för att skydda ålen eftersom ålförordningen täcker hela ålens utbredningsområde. Regeringen kan dock stödja att den nuvarande möjligheten att harmonisera stängningsperioden mellan Östersjöländerna kvarstår för att främja ålens utvandring ur Östersjön.

Regeringen kommer också att verka för att den interna fördelningen av fiskekvoter och de svenska andelarna bibehålls. Detta gäller inte minst vid införandet av förhandlingsresultatet gällande de fiskemöjligheter som beslutas med EU, Norge, Storbritannien och andra tredjeländer.

Anf. 114 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag vill hänvisa till Vänsterpartiets avvikande standpunkt i miljö- och jordbruksutskottet i går. Jag kommer inte här att redovisa hela, men hela den avvikande standpunkten gäller. Det handlar delvis om att vi behöver ha ett totalstopp för fiske av ål liksom andra åtgärder för ålen, att vi behöver en nollkvot för den västligt värlekande sillen och lägre kvoter för torskfisket i Skagerrak och Nordsjön och att regeringen borde arbeta för detta. Vi har också andra delar som skiljer sig från regeringens standpunkt – jag hänvisar till dem.

Anf. 115 ANNA LASSES (C):

Herr ordförande! Först måste jag säga att det är oerhört beklagligt att höra om Norges agerande.

Jag har en fråga. I går anmälde vi en avvikande standpunkt om att vi vill ha en beståndsstorlek med mycket god marginal över den nivå som kan ge maximal hållbar avkastning. Det var dessa ord som ministern valde att använda. I texten står det bara ”är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximal hållbar avkastning”. Min fråga till ministern blir därför vilken som är regeringens standpunkt just nu.

Anf. 116 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, landsbygdsministern, för dragningen! Jag uppskattar att regeringen har en väldigt tydlig, lång och detaljerad standpunkt. Det känns som att man tar detta på stort allvar.

Vi i Miljöpartiet har dock många synpunkter och anmälde i går i miljö- och jordbruksutskottet en avvikande mening som jag vill hänvisa till. Det

handlar sammanfattningsvis om att vi inte vill se några kvoter alls för torsk och tunga, med tanke på beståndens skick. Vi vill även att regeringen verkar för ett totalt fiskestopp för ål, också i enlighet med vetenskapliga rekommendationer, i hela EU och för alla livsstadier. Vad gäller kompletterande åtgärder måste ekosystemansatsen och försiktighetsprincipen vara utgångspunkten.

Anf. 117 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Vi socialdemokrater står också fortfarande bakom vår avvikande ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet.

Jag vill här särskilt påpeka det vi har tagit upp flera gånger, nämligen att vi tycker att det är viktigt att EU:s kontrollförordning för fisket efterlevs. Detta har vi med i vår avvikande ståndpunkt. Det handlar om att EU:s revision har avgett en rapport om att det är ett problem för EU att vi helt enkelt inte har den kontroll över vad vi fiskar som vi behöver ha för att kunna leva upp till det vi gemensamt kommer överens om. Detta behöver stärkas i alla vatten, vilket vi påtalar här.

Sedan kan jag personligen tycka – detta verkar klart för alla övriga, så det kanske beror på mig – att det är lite skillnad mellan vad som finns i ståndpunkten från miljö- och jordbruksutskottet och den som det redogörs för här. Ståndpunkten är något kortad här. Ministern får gärna säga vad som blev förändringen i EU-nämnden jämfört med i miljö- och jordbruksutskottet. Eller också är det jag som ser något annat i det digitala – jag får en känsla av att vi har förlorat något.

Anf. 118 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Vad gäller Centerns fråga gäller det talade ordet. Vi hörde vad som framfördes från Centern i går, och jag valde här att förtydliga detta.

Vad gäller kontroll har vi i sak ingen skiljelinje; det är oerhört centralt att kontrollen efterlevs. Jag ser fram emot att den nya kontrollförordningen, som är beslutad, implementeras, vilket inte har skett än. Tittar man för ett ögonblick på Sveriges del ser man att vi har åtgärdat det som vi har fått kritik för. Det är dock inte här, i kvotförhandlingen, som vi för in delar om kontroll, men åsikten som sådan är central.

Det är möjligt att det är en viss skillnad jämfört med det jag sa i går i miljö- och jordbruksutskottet, där vi hade en överläggning. Det är möjligt att ståndpunkten är något längre, men i allt väsentligt är innebörden densamma. Vi har också fakta-PM som ligger till grund, där hela regeringens ståndpunkt återfinns och är oförändrad.

Anf. 119 ANNA LASSES (C):

Då vill jag bara säga tack till ministern och att vi står bakom regeringens ståndpunkt.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Därmed konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rådets förordning om fastställande för 2025 av de fiskemöjligheter för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd som är tillämpliga i Medelhavet och Svarta havet.

Anf. 121 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! På rådsmötet väntas en politisk överenskommelse nås om fiskemöjligheter för Medelhavet och Svarta havet för 2025. För Medelhavet grundar sig förslaget på den fleråriga plan som antagits för västra Medelhavet. För de arter som inte ingår i planen innebär förslaget införlivande av de överenskommelser som ingåtts inom ramen för Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet. Förslaget inbegriper också fiskemöjligheter för piggvar och skarpsill i Svarta havet. Förslagen grundar sig på vetenskaplig rådgivning från Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet och den vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskerinäringen.

Jag vill understryka att regeringen generellt anser att det alltid är angeläget att verka för att nå målen om maximal hållbar avkastning vid all förhandling om kvoter och fiskemöjligheter. Det är också lika viktigt att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs samt att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten. Mot denna bakgrund har regeringen inga invändningar mot kommissionens förslag eftersom det utgår från nämnda mål och principer.

Anf. 122 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Vi håller fast vid det vi sagt om kontrollförordningen. Vi tycker inte att det handlar om att förhandla om något utan om att i de sammanhang där man gemensamt kommer överens poängtera att detta också ska efterlevas. Vi talar inte om någon avsikt att förhandla om, utan vi påpekar vikten av att EU:s kontrollförordning för fisket efterlevs. Detta vill vi ha med även denna gång.

Anf. 123 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Vi vill bara skicka med att det är viktigt att försöka påverka förhandlingarna så att man inte överskrider Ices råd, även när det gäller andra vatten. Detta är bara ett medskick.

Anf. 124 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag vill instämma i både Miljöpartiets medskick och det som Socialdemokraterna nu förde fram.

Anf. 125 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Jag uppfattade ingen fråga utan mer medskick.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en avvikande mening från Socialdemokraterna, som Vänsterpartiet och Miljöpartiet ansluter sig till, och en del medskick.

Då kravlar vi upp på land och pratar jordbruk. Vi går över till dagordningspunkt 5, Framtida möjligheter för bioekonomin.

Anf. 127 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! På rådsmötet väntas en riktlinjedebatt om bioekonomins möjligheter. Syftet är att göra inspel till en kommande uppdatering av EU:s bioekonomistrategi. Uppdateringen sker på begäran av rådet, som uppmanade till detta i de rådsslutsatser om bioekonomin som togs fram under det svenska ordförandeskapet, på svenskt initiativ. Vi välkomnar därför att kommissionen aviserat att denna uppdatering ska göras senast 2025.

Förutom de uppmaningar som gjordes i rådets slutsatser är det för regeringen särskilt viktigt att ökad konkurrenskraft är ledande. På det aktuella rådsmötet kommer Sverige att lyfta betydelsen av en växande, konkurrenskraftig och hållbar bioekonomi för EU:s klimatarbete och betydelsen av att den bidrar till ekonomisk tillväxt, konkurrenskraft, arbetstillfällen, försörjningstrygghet och resiliens. Bioekonomin är en självklar del i den gröna omställningen.

Ordförandeskapet lyfter i sitt bakgrundspapper vissa behov av ytterligare reglering. Mot bakgrund av detta ser regeringen det som viktigt att framföra att EU bör fokusera på en möjliggörande politik för bioekonomin och dess näringar. För att nå detta mål måste onödiga regelhinder tas bort, samtidigt som syftet med regelverken uppnås. Vi välkomnar därför det ökade fokuset i EU-kommissionen på förenkling.

I bakgrundspapperet ställs även frågor om kopplingen mellan den kommande gemensamma jordbrukspolitiken och bioekonomin.

Utformningen av CAP spelar även en viktig roll för utvecklingen av bioekonomin. Kommande förslag från kommissionen om CAP efter 2027 behöver göra det möjligt att stärka jordbrukets möjligheter att bidra till en konkurrenskraftig och hållbar bioekonomi.

Anf. 128 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Från Vänsterpartiets sida har vi inte ändrat åsikt jämfört med genomgången 2023, utan jag hänvisar till vår tidigare avvikande ståndpunkt.

Anf. 129 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Vi socialdemokrater delar i mångt och mycket regeringens ståndpunkt. Vi tycker att det är bra att man betonar den gröna omställningen och hur konkurrenskraften ska stärkas i en industri som ger ett viktigt bidrag till svensk ekonomi. Vi ser positivt på detta.

Möjligen kan man tycka att de frågeställningar som rådet ska diskutera är lite styvmoderligt formulerade. Man pratar om while ensuring alignment with EU environmental goals. Det låter lite som att man inte ser att de är en förutsättning för varandra och att bioekonomin har en positiv roll. Man vill hålla något slags miniminivå och sedan arbeta med konkurrenskraft. Vi socialdemokrater ser det mer som en växelverkan som är positiv – att en grön omställning leder till konkurrenskraft för Sverige och att bioekonomin har en viktig roll.

Det som vi vill ta upp är att det står mycket positivt men att det också är viktigt att ha med biologisk mångfald. Den frågan vet jag togs upp också i miljö- och jordbruksutskottet. Att stärka den biologiska mångfalden är något som man behöver arbeta med, även vi i Sverige. Det talas om balans

mellan de tre hållbarhetsdimensionerna. Min fråga till statsrådet är: Ska detta tolkas in där, eller är det något annat?

Anf. 130 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! För regeringen är det viktigt med balans mellan de tre hållbarhetsdimensionerna. Ni vet alla vilka de är. Där ingår den delen.

Vi ser bioekonomin som central för att nå våra långsiktiga klimatmål och miljömål. Om vi ska fasa ut de fossila bränslena och resurserna är det biobaserade alternativ som är möjligheten. Bioekonomin ska givetvis baseras på hållbart producerad biomassa, vilket vi i Sverige och EU har system för att säkerställa.

Ja, är svaret på frågan.

Anf. 131 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag var själv inte i miljö- och jordbruksutskottet i går, men det finns en mening om att regeringen anser att det också är viktigt att den gemensamma jordbrukspolitiken kan användas för att öka djurvälståndet. Som jag har fått det rapporterat till mig fick vi gehör hos landsbygdsministern för att lägga till orden "och biologisk mångfald" så att ordalydelsen blir "GJP kan användas för att öka djurvälståndet och biologisk mångfald inom EU".

Det var så min kollega uppfattade landsbygdsministerns svar i går. Är man villig att gå oss till mötes i detta? Om inte kan jag redan nu avisera att vi vill anmäla avvikande ståndpunkt. Vi tycker att dessa ord bör ingå i den svenska ståndpunkten.

Anf. 132 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Utifrån landsbygdsministerns svar vill jag förtydliga vår avvikande ståndpunkt lite, jämfört med den vi hade 2023. Det är ändå ett tag sedan. Det handlar om hur viktigt det är att man i arbetet tar hänsyn till antagna mål om biologisk mångfald och att man inte får försvåra det.

Vi anser att dagens skogsbruk inte är hållbart och att en grundförutsättning för att skogen i ökad utsträckning ska kunna bidra till bioekonomin är att skogsbruket blir ekologiskt hållbart. Därför anser vi i Vänsterpartiet att det krävs förändrad lagstiftning för att skogsbruket ska uppnå denna ökade miljöhänsyn.

Det behövs styrmedel och lagstiftning som bättre begränsar uttag av biomassa där det inte är lämpligt för ekosystemet. Vi ser också en potential i att öka uttaget av till exempel sly och gallringsvirke i samband med naturvårdande skötsel.

När efterfrågan på papper dalar tror vi att det finns en stor potential i att högre upp i förädlingskedjan producera nya produkter från skogen samt bygga mer i trä. Därför behöver vi ett hållbart uttag ur skogen samt fler långsiktigt hållbara träprodukter.

Detta är mitt medskick till statsrådet.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Är det ett medskick, inte en avvikande ståndpunkt?

Anf. 134 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Det är ett medskick, men jag vill också ha med det som en komplettering till vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 135 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag tar ordet ännu en gång, för nu kom jag på vad det var jag ville lägga till. Det gäller det som står om regelförenkling i regeringens ståndpunkt, som vi har tagit upp tidigare i EU-nämnden.

Vi påpekar varje gång att det är viktigt att man inte slänger ut barnet med badvattnet när det gäller regelförenkling. Ibland används detta ord för att minska de regler som har att göra med stärkt miljö, biologisk mångfald, klimat och så vidare. Vi utgår ifrån att detta inte är regeringens vilja med regelförenklingar, för det kan självfallet också finnas möjligheter till synergier och bättre lagstiftning som inte blir en börda för att det är många eller olika regler på olika håll.

För vår del är det viktigt att det inte ses som en avreglering av miljölagstiftning och att man alltså inte har den agendan. Detta vill vi påpeka. Det är ett medskick, inte en avvikande ståndpunkt, i det här läget. Vi vill uttrycka vår åsikt i dessa frågor.

Vad gäller biologisk mångfald vill jag också, som ett medskick, säga att vi tror att alla länder har mycket att lära sig där. Vi lever i en tid när vi ser minskad biologisk mångfald. Man pratar om ett utdöende som är historiskt när det gäller arter, och skogsbruket är självfallet också en del i förklaringen till detta. Även vi i Sverige behöver stärka oss på det området.

Anf. 136 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Jag tackar för medskicken.

Jag tror att Miljöpartiets fråga egentligen avser nästa punkt, men då har vi effektiviserat lite. Jag svarar på den snart.

Anf. 137 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag ber om ursäkt för att jag blandade ihop det. Jag tittade på en gammal version.

Under denna dagordningspunkt vill jag framföra kritik i samma riktning som Ilona Szatmári Waldau från Vänsterpartiet har framfört. Det gäller skogsbruket.

För att kunna prata om bioekonomi i positiva termer när det gäller både klimat och miljö behöver vi förändra metoderna för hur skogsbruket bedrivs och komma bort från utbredda och stora kalhyggen och ställa om till ett mer naturnära och hyggesfritt skogsbruk. Detta är i linje med EU:s skogsstrategi och går hand i hand med EU:s biodiversitetsstrategi men också med alla de åtaganden som gjorts på internationell nivå, dels i Parisavtalet, dels i Kunming–Montreal-avtalet.

Om vi i EU och inte minst i Sverige ska kunna ställa om till en hållbar bioekonomi behöver vi förändra det sätt som vi utvinner på.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter anmälda från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, En gemensam jordbrukspolitik efter 2027 med fokus på jordbrukarna: uppföljning av rådets möte den 21–22 oktober 2024.

Anf. 139 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Eftersom den nye kommissionären Christophe Hansen kommer att vara på plats under rådsmötet har ordförandeskapet valt att återigen ta upp slutsatserna om nästa CAP-reform till diskussion. Regeringen ser positiv på detta eftersom det är angeläget att den nya kommissionen tar hänsyn till medlemsstaternas synpunkter i sitt kommande arbete. I oktober gav vi vårt stöd till slutsatserna, och det står vi såklart fast vid.

Regeringen anser att slutsatserna beaktar Sveriges perspektiv när det gäller att den kommande reformen ska leda till lönsamhet, konkurrenskraft och förenkling samtidigt som politiken bidrar till uppfyllandet av gemensamt beslutade miljö- och klimatåtaganden.

En förändrad omvärldsbild innebär även att ett ökat fokus bör ligga på att främja en robust primärproduktion i hela unionen som kan bidra till en trygg livsmedelsförsörjning och därigenom en ökad beredskap. En bibehållen inriktning på den gemensamma jordbrukspolitikens marknadsorientering är samtidigt centralt för att säkerställa långsiktig konkurrenskraft och en öppen handel.

När det gäller de konkreta skrivningar som vi har varit delaktiga i kan det nämnas att slutsatserna lyfter fram att genomförandemodellen för CAP och grundvillkoren ska förenklas. I slutsatserna nämns också att CAP behöver fortsätta att bidra till hållbara metoder, till exempel när det gäller biologisk mångfald och djurvälstånd. Detta är prioriterade frågor.

Anf. 140 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag tackar för dragningen.

Vi från Socialdemokraterna vill höra om processen framåt och vad statsrådet ser för utveckling nu.

Vi har förstått att det var ett medlemsland som röstade nej. Vi vill gärna höra vilket land det var och vad det gällde.

Utöver det som statsrådet tog upp om de prioriterade frågorna, som vi definitivt skriver under på, vill vi påpeka att man måste hålla fast vid den gröna omställningen brett i arbetet. Vi tror att detta är en av de akilleshälar som unionen har när det gäller att minska utsläppen.

Här finns stora möjligheter att förbättra den gemensamma jordbrukspolitikens, och vi ser gärna att Sverige har en pådrivande roll. Än en gång ser vi den positiva möjligheten till innovation, teknisk utveckling och förbättringar i jordbruket i och med att man ställer om, vilket kan syresätta och också förbättra konkurrenskraften. Detta hänger samman.

Man får inte släppa den gröna omställningen och jaga utsläpp i CAP:en, men vi tror inte att det är så många medlemsländer som kommer att hålla fast vid och ta en sådan roll just nu, då det har spridit sig en mer försiktig ansats. Kriget, energipriserna och inflationen i EU har gjort att den gröna omställningen har hamnat lite i bakvattnet. Det är i alla fall den känsla man får när man själv inte är på plats på mötena utan får höra det som kommer ut.

Sedan är det positivt om det går att hålla fast vid detta ändå och hitta en annan terminologi. Det är viktigt att detta inte släpps; det vill vi påpeka.

Anf. 141 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Det var denna dagordningspunkt som jag refererade till förut, och min fråga är: Vill man i den svenska ståndpunkten ta in orden ”och biologisk mångfald” efter ”djurvelfärden” och använda CAP:en för att styra mot ökad och förbättrad biologisk mångfald inom EU?

Anf. 142 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Det har varit bra frågor och medskick hittills, och jag vill komplettera dem lite grann. Det är viktigt att den gemensamma jordbrukspolitiken utformas så att incitamenten för miljö- och klimatsatsningar och stärkt beredskap inom jordbruket inte försvagas utan snarare förstärks. Den gemensamma jordbrukspolitiken behöver ses över så att den stämmer överens med den gröna given och strategin från jord till bord.

Vi anser att direktstöd behöver fasas ut och omdirigeras för att stödja jordbrukare i en rättvis omställning. Vi kan också se att EU behöver bli bättre på att premiera miljöåtgärder både genom grundvillkor och genom miljöersättningar. Det handlar om att man inte förenklar på bekostnad av miljönyttan och om att bygga lantbrukets lönsamhet med rätt åtgärder. Både EU:s och statens styrmedel behöver premiera miljöåtgärder för att förbättra ekonomin, så att det blir mer lönsamma alternativ. Vi behöver också bygga beredskap på ett mer cirkulärt och robust sätt.

Jag stannar där, men det var några av mina medskick.

Anf. 143 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Ja, det blev bara ordförandeskapsslutsatser och inte rådsslutsatser vid förra mötet. Det var en medlemsstat som ville ha tydligare skrivningar om extern konvergens, alltså utjämning av stödnivåer mellan medlemsstater, och som till slut inte kunde ställa sig bakom slutsatserna. Det var Rumänien. Jag vet inte om det har skett något i de diskussionerna – möjligtvis kan tjänstemännen komplettera med något här.

Men vi kan se på hela frågan om nästa CAP – om jag ska tolka det som att Jytte Guteland frågade om det. Det är fortfarande mycket process kvar där. Kommissionen har initierat de strategiska dialogerna, som nu har genomförts, men jag har inte sett några klara resultat av detta.

Nästa steg är en vision. Vi kommer alltså att ha stor anledning att återkomma innan det faller några skarpa beslut kring exakt hur nästa gemensamma jordbrukspolitik ska vara utformad.

Sedan gäller det Miljöpartiets fråga. Jag tycker att det var ganska tydligt i det som jag sa. I slutsatserna nämns att CAP behöver fortsätta att bidra till hållbara metoder, till exempel när det gäller biologisk mångfald och djurvelfärd.

Anf. 144 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Om man uttrycker det som att det ska fortsätta bidra låter det som att det redan i dag bidrar, vilket jag inte riktigt kan instämma i.

Jag skulle vilja anmäla en avvikande mening, som inkluderar vikten av att gå in i dessa förhandlingar redan i ett tidigt stadium för att se till att de mål och konventioner som vi har och de internationella avtal som vi just har ställt oss bakom också implementeras i CAP.

WWF har gjort en kartläggning som visar att man i EU lägger 350–520 miljarder på att stödja aktiviteter som är just miljöskadliga och naturskadliga och att 58–60 procent av dem kommer från den gemensamma jordbrukspolitiken. Vi har precis, via Romina Pourmokhtari, från svenskt håll skrivit under på att snabbt fasa ut dessa miljö- och naturskadliga subventioner.

Jag vill skicka med att detta tydligt behöver komma in. Det handlar helt enkelt om att styra om CAP så att man gynnar de lantbrukare och bönder inom EU som gör annorlunda och som bidrar med sin produktion också när det gäller hotade arter och de trasiga ekosystemen, som måste restaureras.

Ursula von der Leyen har pratat om ett slags biokredit. Jag tror att det är en väg framåt för att också hitta ekonomiska incitament för alla dessa kommande natur- och miljöhjältar, som är bönder i EU. Jag tror att det skulle vara väldigt bra om det också kommer in i ett tidigt stadium, och gärna i den svenska stånpunkten redan nu.

Jag tror att jag stannar där. Detta är en chans som måste tas för att man ska kunna få dessa fina ord på internationell skala att bli verklighet. Det är alltså en avvikande stånpunkt från oss i Miljöpartiet.

Anf. 145 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag kan instämma i den.

Anf. 146 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande stånpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Har jag missat någonting? Nej, det har jag inte.

Då går vi vidare till rådsdagordningens punkt 7, Förordningen om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden.

Anf. 147 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! Ordförandeskapet väntas ge en uppdatering kring de tekniska diskussioner som har ägt rum under hösten om förslaget till ny förordning om skydd av djur under transport. Det inkommande polska ordförandeskapet förväntas fortsätta de tekniska diskussionerna under våren 2025. Regeringen kommer fortsatt att verka för en ambitiös och ändamålsenlig djurskyddslagstiftning.

Anf. 148 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag tycker att det som statsrådet sa var kärnfullt. Nu är detta en diskussion, och vi har inte för avsikt att anmäla någon avvikande stånpunkt. Men jag tänker att det är viktigt att inte fokus handlar om annat än just djurvelfärden, för djurvelfärden är faktiskt på många sätt under all kritik när det gäller transporter inom EU.

Jag använde ordet akilleshäl i något annat inlägg. Detta är definitivt också en akilleshäl för EU. Det må finnas goda lantbrukare i EU som tar hand om sina djur, som har goda intentioner och som gör ett gott hantverk på gården. Men många transporter är olidliga – inom unionen och även till tredjeland.

Jag hade i min tidigare roll som Europaparlamentariker förmånen att sitta i en extrainsatt kommitté om just djurvälstånd och transporter. Jag fick då bilder av detta som stannade kvar efter det året. Jag kommer att minnas dem i hela mitt liv.

Djur åker på båtar där man inte har gjort någon anpassning. Båtarna är snygga när djuren går på. Det ser fräscht ut, men det finns ingen anpassning för att man ska kunna ta hand om djuren. Det blir en enda stor lervälling, av naturliga skäl. Det finns inget sätt att sopa undan detta.

Veterinärer som är på båtar vittnar om att det enda man kan göra är att avliva så att lidandet inte blir för stort. Det finns ingen möjlighet att på något sätt hjälpa eller skydda djuren under dessa transporter.

Det finns vittnesmål från andra veterinärer om hur situationen till exempel i tredjeland kan vara. Djuren stapplar ut efter transporterna och faller ned och dör på grund av hetta. De får helt enkelt värmeslag under transporterna.

Det finns vittnesmål från åkare om hur man hamnar i köer på vissa sträckor. Det är varmt när man är i dessa köer. Det finns ingen möjlighet att kyla ned under transporterna eller att släppa ut djuren, vilket gör att de dör av värmeslag under transporter på våra egna vägar. Man kan hamna i trafikstockning, och det finns ingen möjlighet att temperera.

Det var många sådana berättelser. Jag vill dra en sista.

Lantbrukare vittnade om att de inte förstod att deras djur skulle ut på sådana här helvetesfärder genom hela unionen. Till exempel förstod man inte i norra delen av Europa att djuren skulle bli omlastade två tre gånger och så småningom hamna i Spanien. Där skulle de beta under några veckor, och sedan skulle de föras vidare ut på Medelhavet. Det är till exempel kalvar som hamnar i enormt långa transporter. De här kontrollerna efterlevs inte över huvudet taget. Dokument byts ut vid gränser och så vidare.

Med detta sagt tycker vi från Socialdemokraterna att efterlevnaden är viktig. Det är viktigt att korta transporterna och att få till riktiga transporter som är avsedda för detta. Det ska inte vara vilka transporter som helst, utan det ska gå att temperera i sådana här situationer.

Man bör över huvud taget inte ha djur på båtar. Det borde bli ett stopp för tredjelandsresorna, för EU-lagstiftningen kan inte efterlevas i tredjeland. Oerhört många experter vittnar om att det inte går att efterleva EU-lagstiftning i tredjeland. Det är omöjligt, vilket gör att den typen av transporter inte borde tillåtas över huvud taget. För övrigt är det framför allt kött som borde transporteras. Det borde vara målsättningen.

Allt detta sades i en ganska bra rapport från den här kommittén. Detta har nu vattnats ur hela vägen fram till er. Gör allt för att stärka det lilla som finns kvar! Det är vår uppmaning.

Anf. 149 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag får nog säga tack till Jytte Guteland, för detta var väldigt berörande att höra. Jag känner till ganska mycket, men det här gav lite mer kunskap.

Detta leder egentligen vidare till min fråga till statsrådet.

Jag kan hålla med om att vi ska välkomna lägesrapporten just nu, men jag tänker på det sista som står i förslaget till regeringens ståndpunkt: Samtidigt måste även de administrativa bördor och andra kostnader som

förslaget föranleder stå i proportion till djurskyddsnyttan och vara kostnadseffektiva.

Jag skulle vilja veta vad som egentligen menas med den meningen i förhållande till att stoppa djurs lidande.

Anf. 150 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Också jag vill rikta ett tack till Jytte Guteland, som uttryckte detta mycket väl. Jag instämmer i det som har sagts. Jag tycker också att den sista meningen kan vara lite problematisk, med den bakgrund som ärendet har. Det blir urvattnat, och detta tar lite grann udden av hoppet om en bättre djurvälstånd i transportledet. Jag tycker helt enkelt att den ska strykas och att Sverige ska vara en offensiv röst för en bättre djurvälstånd under transport.

Anf. 151 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Stort tack för medskick! Ibland har diskussionen om djurskyddslagstiftning på EU-nivå trätt ned till en stor besvikelse över att det bara blev transportfrågorna och lite grejer om hundar och katter av kommissionens utlovade satsning på en ökad djurvälstånd och så vidare. Det är klart att det är helt okej att känna så. Men detta är, precis som Jytte Guteland var inne på, en väldigt viktig del. Självklart ska fokus ligga på att göra detta så bra som möjligt.

Just nu är det en lägesrapport från de tekniska diskussionerna. Detta kommer också att komma tillbaka.

Vi hade liknande frågor i går om det som Vänsterpartiet lyfter. Eller det var egentligen Socialdemokraterna som ställde en konkret fråga kring detta – som finns i två punkter i det här förslaget. Det handlar om när det är nödvändigt att ha veterinärer på plats. Är det både vid pålastning och vid urlastning, exempelvis, som har nämnts här? Det kan man fundera på. Det är en ganska tydlig del där man kan fundera på nyttan för djurvälstånden och för djurskyddet. Det är så man ska läsa den meningen.

Vi ska se till att vi har ett regelverk som gör skillnad. Men vi ska inte ha onödiga regler, sådana som inte leder till målet med regelverket. Det är så man ska läsa detta. Där är den diskussionen en del.

Vad gäller transporter till havs ser vi det som problematiskt ur djurskyddssynpunkt att transporttiden står still.

Anf. 152 ELIN NILSSON (L):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen. Jag tackar också Jytte för den målande beskrivningen, som verkligen sätter fingret på att vi inte kan slå oss till ro i den här frågan. Vi måste hålla i och hålla ut och fortsätta arbeta. Det är väldigt tilltalande att på sikt jobba för att djurtransporter till havs inte ska ske ut ur unionen.

Jag har egentligen ingen fråga till statsrådet utan mer ett medskick om att hålla i och hålla ut. Ingången måste vara att det är den svenska djurvälstånden som bör gå på export till EU. Levande djur ska inte transporteras vare sig in i eller ut ur EU under de förhållanden som råder. Men stort lycka till vid mötet!

Anf. 153 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag kan hålla med om att man inte ska ha någon onödig lagstiftning. Men det är ju inte det som står här, utan det handlar om kostnadseffektivitet, vilket jag inte tycker är det viktigaste när det gäller djurskydd. Jag anser att den meningen ska strykas och anmäler en avvikande ståndpunkt.

Anf. 154 STAFFAN EKLÖF (SD):

Herr ordförande! Det här är en fråga där alla partier drar åt samma håll. Alla partier är intresserade av ett förbättrat djurskydd. Vi är positiva till att i alla fall en aspekt av djurskyddet tas upp till behandling i EU. Vi hoppas att fler aspekter kommer att tas upp. Det är en chans att arbeta för ett ökat djurskydd i hela EU som vi måste ta.

Den här sista meningen, som har varit uppe till diskussion, läser vi på samma sätt som regeringen. Som ministern förklarar ska vi undvika symbolpolitik. Symbolpolitik är sådant som inte har någon nytta för vare sig djuren eller oss. Det måste finnas ett utrymme för att inte gå med på symbolpolitik. Vi ska ha politik som effektivt ökar djurskyddet och inte är dyr i onödan. I jordbrukarkretsar finns det oro för vissa av delarna i förslaget.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med likalydande avvikande ståndpunkter från V och MP.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Förordningen om produktion och saluföring av växtförökningsmaterial.

Anf. 156 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Det ungerska ordförandeskapet kommer att presentera en lägesrapport om förhandlingen om ny växtförökningslagstiftning. Lägesrapporten omfattar de artiklar om sortregistrering som det förts detaljerade tekniska diskussioner kring under höstens rådsarbetsgruppsmöten. Förhandlingen är mycket teknisk, och det återstår mycket att diskutera innan rättsakten är slutförhandlad, vilket är något som också väl avspeglas i rapporten.

Anf. 157 STAFFAN EKLÖF (SD):

Herr ordförande! Jag vill bara påminna om de två medskick som Sverigedemokraterna gjorde i miljö- och jordbruksutskottet om effekter som kan uppstå i skärningspunkten mellan reglerna för utsäde och förökningsmaterial, som vi diskuterar nu, och reglerna för godkännande av genetiskt modifierade växter.

Det ena medskicket handlar om att vi vill uppmärksamma ministern och regeringen på risken för dubbelreglering mellan utsädesförordningen och lagstiftningen för genetiskt modifierade växter. Sådan dubbelreglering skulle kunna användas av vissa medlemsstater för att försvåra marknadsutsläpp av genetiskt modifierade växtsorter som är viktiga för jordbrukets konkurrenskraft och för miljön.

Det andra medskicket som jag påminner om handlar om att överväga särskilda regler för godkännande av växtförökningsmaterial från

klonförökade grödor som inte kan överlagras, såsom potatis, så att marknadsutsläppande av sådant växtförökningsmaterial som samtidigt är genetiskt modifierat inte fördröjs i onödan.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Förordningen om produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial.

Anf. 159 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! På rådsmötet väntas ordförandeskapet informera om förhandlingarna om förslaget till förordning om produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial. Ordförandelandet hade ambitionen att nå en allmän inriktning, men under hösten har processen stannat vid frågan om offentlig tillsyn skulle inordnas under kontrollförordningen. Trots att flera länder inklusive Sverige kunde acceptera en kompromiss med undantag av de mest betungande artiklarna i OCR fanns ingen kvalificerad majoritet för förslaget. Det polska ordförandeskapet tar nu över förhandlingarna.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Förordningen om en övervakningsram för resilienta europeiska skogar.

Anf. 161 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! På mötet kommer det ungerska ordförandeskapet att ge en lägesrapport från de pågående förhandlingarna. Ordförandeskapets ambition var att nå en allmän riktlinje. Förhandlingarna har dock fortsatt präglats av tekniska diskussioner och oklarheter. Det kommer att vara upp till det kommande polska ordförandeskapet att ta arbetet vidare.

För regeringen är det fortfarande oklart vad mervärdet är av att bygga upp en struktur av denna omfattning och detaljeringsgrad, inte minst med tanke på den internationella rapportering som redan görs och de befintliga rapporteringskrav som redan finns i annan EU-lagstiftning. Regeringen anser att förslaget behöver gå i en avsmalnande riktning baserat på europeiskt mervärde, datakvalitet och kostnadseffektivitet. Det är viktigt att alla oklarheter reds ut innan vi fattar ett beslut.

Anf. 162 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar landsbygdsministern för föredragningen. Det fanns tidigare en farhåga från regeringens sida som jag läste om. Jag vet inte om det var i en tidigare handling som gick till miljö- och jordbruksutskottet. Det stod i alla fall någonting i stil med att man inte ville att den här lagstiftningen på något sätt skulle hämma till exempel riksskogstaxeringens internationella åtaganden. Jag vet inte om det är någonting som ni kan dra er till minnes. Jag läste det där flera gånger och förstod inte på vilket sätt den här lagstiftningen skulle hämma riksskogstaxeringens internationella åtaganden.

Anf. 163 Departementssekreterare LINDA REINHOLDSSON:

Jag funderar på om det kan handla om den rad som gäller rapportering generellt. Detta görs hos Skogsstyrelsen. Det finns undanträngningseffekter när man tvingas lägga mer kostnader och fokus på ny rapportering. Det gör att man inte har lika mycket resurser att lägga på internationella rapporteringar som görs i andra sammanhang, till exempel FAO.

Anf. 164 REBECKA LE MOINE (MP):

Det var inte exakt det jag avsåg, men vi behöver inte grotta ned oss i detta.

Generellt menar jag att det här är en väldigt positiv lagstiftning som vi borde kunna välkomna från Sveriges håll. De kunskaper och den insamling vi redan i dag i viss mån har kring skog och mark hör till världens mest detaljerade. Men med alla de krav som kommer att ställas från EU finns det också, anser jag, många synergieffekter av det här lagförslaget. Det kan handla om hur man bäst prioriterar medel, hur man bäst ser till att klimatanpassa och hur man bäst ser till att åtgärder effektivt kommer på plats för att främja biologisk mångfald och följa alla direktiv, inte minst avskogningsdirektivet. Det handlar också om skogsdegraderingen med mera.

Jag menar att vi inte borde ha en negativ inställning över huvud taget till förslaget som sådant. Jag förstår inte avogheten, med tanke på att vi redan i dag ligger väldigt mycket i framkant och behöver tänka på synergieffekterna, som jag ser att det finns en stor potential i. Jag vill anmäla en avvikande mening. Jag tycker att Sverige som skogsland verkligen borde bejaka detta snarare än att ställa sig skeptiskt.

Anf. 165 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag instämmer i det som Rebecka Le Moine sa.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med likalydande avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor.

Anf. 167 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Jag tänkte bara nämna att jag kommer att ta upp en övrig fråga för att uppmana den nya kommissionen att fullfölja den påbörjade översynen av EU:s djurskyddslagstiftning. Från regeringens sida välkomnade vi de två förslag om skydd av djur under transport samt hund och katt som presenterades för ganska exakt ett år sedan, men vi nöjer oss inte där. Sverige har vid flera tillfällen uppmanat kommissionen att lägga fram alla förslag som tidigare aviserats. En översyn av lagstiftningen är angelägen för att förbättra djurens välfärd, samtidigt som behovet av likvärdig tillämpning, bättre efterlevnad och mer jämlika konkurrensvillkor inom unionen behöver beaktas.

2024/25:14
6 december

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar så mycket för informationen.
Vi tackar för medverkan vid dagens EU-nämndssammanträde och
önskar en trevlig helg.

Anf. 169 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):
Tack detsamma!

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Johanna Lybeck Lilja med medarbetare välkomna.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 171 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack så mycket! Jag hoppas att nämndens ledamöter fortfarande är energiska för resten av dagordningen.

Anf. 172 ORDFÖRANDEN:

Alltid lika energiska!

Anf. 173 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Ni har fått den skriftliga rapporten, och jag har egentligen ingenting att tillägga till den, om det inte finns några frågor.

Jag vill dock som vanligt passa på att nämna att det är ett eurogruppsmöte i inkluderande format nu på måndag. Då ska ministrarna diskutera läget i den globala ekonomin tillsammans med Storbritanniens finansminister Rachel Reeves.

Anf. 174 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare in på rådsdagordningen och lagstiftningsöverläggningar. Vi börjar med dagordningspunkt 3, Reformpaketet för tullunionen.

Anf. 175 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Det här är inte en helt ny fråga, men det är ett tag sedan den var uppe här i nämnden. Som ni kanske minns presenterade kommissionen under våren 2023 ett förslag om att reformera tullunionen. Det här är ett väldigt omfattande förslag. Trots att förhandlingarna på teknisk nivå faktiskt har gått framåt är de väldigt långt från att gå i hamn, skulle vi bedöma. Det kvarstår helt enkelt väldigt mycket tekniskt arbete.

På mötet nästa vecka ska vi få höra mer om hur förhandlingarna har gått, och statssekreterare Carolina Lindholm informerade skatteutskottet om läget tidigare i veckan.

Vi vet inte hur mycket diskussion det kommer att bli om den här frågan på själva mötet, men något som diskuterats väldigt mycket på teknisk nivå är dels tulldatacentralen, dels tullbyråns uppgifter. Från svensk sida har vi historiskt varit skeptiska till en tullbyrå, men det verkar nu finnas en klar majoritet för detta, och det är ju kvalificerad majoritet som gäller i det beslutet. Jag vet att statssekreterare Carolina Lindholm nämnde en sådan möjlig utveckling i våras när regeringen på nytt överlade om förslaget i skatteutskottet.

En annan fråga som diskuterats på teknisk nivå är e-handelsfrågan, som också ingår i det här paketet. Den är viktig för oss; mer specifikt är det viktigt att de nya reglerna ser till att e-handeln kan hanteras på ett effektivt sätt. Det är också viktigt för konkurrensneutraliteten och inte minst för att se till att de varor som förs in i EU och Sverige är säkra.

Regeringen noterar alltså rapporten, men det finns fortfarande mycket arbete kvar att göra på teknisk nivå.

Anf. 176 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Tack, statssekreterare Lybeck Lilja, för föredragningen!

Det här är ju, precis som statssekreteraren sa, en ganska omfattande produkt. Den har diskuterats vid flera tillfällen i skatteutskottet. Jag tänker inte försöka referera eller resonera om helheten, men jag har en liten fråga kopplad till e-handel och gränsvärden.

Det finns ju olika delar som står mot varandra här. Å ena sidan finns det frågor om marknadskontroll, som är extremt viktiga eftersom vi i dag vet att varor av sämre kvalitet – ibland till och med giftiga varor – kommer in i unionen, oftast på grund av det undantag som handlar om ett gräns- eller tröskelvärde på egen import på 150 euro. Å andra sidan vill vi inte att förändringar leder till alltför stora administrativa kostnader för bolagen. Det har, som jag uppfattat det, förts en diskussion i EU om detta gränsvärde.

I förslaget som det såg ut från början resonerades det om att gränsvärdet borde tas bort, just för att minska inflödet av skräp – det kanske inte står ”skräp” i kommissionens förslag, men det är de facto vad det har handlat om. Jag uppfattar det som att den svenska ståndpunkten inte har täckt detta, men rykten från Bryssel har gjort gällande att Sverige varit ett av de länder som varit emot borttagandet av gränsvärdet. På politisk nivå har ingen velat artikulera att så varit fallet, vilket skapat en viss osäkerhet i skatteutskottet. Jag skulle alltså vilja ha ett klagande kring den svenska ståndpunkten kring gränsvärdet, eftersom det är en viktig fråga kopplad till marknadskontroll.

Anf. 177 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Det kan hända att jag får lämna över till en av tjänstemännen som är med här för att redogöra för detaljerna i detta, men generellt innebär förslaget att e-handlarna blir ansvariga för försäljning till konsumenterna i stället för att konsumenterna själva ska hålla reda på alla regler. De ska säkerställa att de varor som kommer in i EU faktiskt uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen.

Förslaget innebär, precis som ledamoten påpekar, att man ska ta bort undantaget för lågvärdesförsändelserna – alltså de under 150 euro. Det betyder att det blir mer lika konkurrensvillkor för dem som säljer i Sverige. Det tycker vi preliminärt är positivt. Det blir ju problematiskt om det finns en snedvridning av konkurrensen för svenska företag som importerar varor och dem som säljer direkt. Det är också problematiskt som det är i dag när konsumenterna ska deklarerat för varorna. E-handlarna har ju bättre förutsättningar att göra det.

När det gäller de pågående förhandlingarna ber jag att få lämna över till Martina Löfstrand, enhetschef på skatte- och tullavdelningen.

Anf. 178 Departementsrådet MARTINA LÖFSTRAND:

Jag har egentligen inte mycket att tillägga. Det var bra information som statssekreteraren gav. Som ni hörde är det just konkurrensvillkoren och nyttan och värdet av att ha säkra produkter på den europeiska marknaden som är de mest centrala frågorna. I förhandlingsarbetet behandlas detaljer kring hur de ska fungera.

Anf. 179 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren och departementsrådet för svaren. De gläder mig mycket, för jag är helt enig med statssekreteraren om att det är rimligt att vara preliminärt positiv. Jag känner tillförsikt kring att det också kan bli den svenska ståndpunkten. Det är säkert så att ryktena från Bryssel om att Sverige haft en annan ståndpunkt helt enkelt är felaktiga. Tack för förtydligandet!

Anf. 180 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 4, Översyn av energiskattedirektivet.

Anf. 181 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Ännu ett skatteförslag står på agendan. Det här är ett förslag som kom redan 2021, men det har sedan dess framför allt förhandlats på teknisk nivå. Nu är det dags för ministrarna att diskutera och komma med inspel inför det fortsatta arbetet. Även i det här ärendet var statssekreterare Lindholm i skatteutskottet tidigare i veckan.

Jag tänkte börja med en kort bakgrund. Jag arbetar inte med frågan dagligdags, så det kan kanske vara bra för mig också.

Energiskattedirektivet är ett ramverk för beskattning av bränslen och el. Det trädde i kraft 2003 och har i princip ändrats sedan dess. Den här översynen handlar alltså om att modernisera reglerna så att de är förenliga med EU:s övriga energi-, miljö- och klimatpolitik.

I det ursprungliga förslaget från kommissionen föreslogs bland annat att fler bränslen skulle beskattas och att det skulle bli färre undantag från reglerna. Kommissionen föreslog också att el och bränsle för sjöfart och de flesta flygningar inom EU ska beskattas. Det har under förhandlingarna visat sig att den delen är väldigt känslig för många medlemsstater och därmed väldigt svårt att komma överens om.

Ordförandeskapet har lagt fram förslag om att dagens skattefrihet för flyg- och fartygsbränsle ska finnas kvar, men i det sammanhanget är det viktigt att peka på att sedan förslaget kom 2021 har det beslutats om flera andra EU-regler som syftar till att minska utsläppen från flyg och sjöfart. Det ska vi ha med oss.

Regeringen tycker att inriktningen är bra, för den är enligt vår bedömning enda sättet att komma framåt i förhandlingarna. Annars står vi kvar med dagens regelverk. Det är alltså viktigt att energiskattedirektivet tillsammans med till exempel utsläppshandeln bättre kan bidra till att uppnå EU:s klimatmål. Vi är inte riktigt hemma än, och det finns fortfarande tekniska detaljer som behöver diskuteras mer innan det kan fattas beslut.

Anf. 182 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för genomgången!

Jag tycker att det här är ett problematiskt ärende, och jag förstår att det är det även för regeringen just utifrån de lösningar som finns och hur man ska kunna gå vidare för att ens få fram någonting nytt. Men samtidigt kan jag inte riktigt hålla med regeringen och stödja att dagens regler för flyg- och fartygsbränsle behålls. Regeringen måste arbeta för nya regler för flyg- och fartygsbränslen.

Jag kan förstå och se de problem som finns för exempelvis nationer med öar som ligger en bit bort och där det inte finns något annat än flyg och båt för att ta sig dit. Gotland är ett exempel som det redan i dag är alldeles för dyrt att resa till från fastlandet. Men jag tror ändå att det behövs skatt på flyg- och fartygsbränsle. Sedan får man hitta andra lösningar för att stödja nationer som har öar som kräver den här typen av transporter. Vi måste ju fortsätta arbeta för fossilfria transporter även mellan fastland och öar.

Anf. 183 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Tack, statssekreterare Lybeck Lilja, för redogörelsen!

Det här är en väldigt stor fråga, och det har också vid något tillfälle informerats om den i skatteutskottet, bland annat i tisdags. Då fördes även en diskussion kring regeringens strategiska inriktning inför Ekofin nästa vecka.

När det gäller det övergripande är det precis som statssekreteraren säger så att direktivet är ganska stort. I grunden är det nuvarande energiskattedirektivet föråldrat. Det finns skäl att förändra det. Så långt är vi helt eniga.

Jag vet att EU-nämnden inte älskar när vi pratar extra mycket om skattefrågor, så jag försöker kasta mig på kärnan. Vi kan konstatera att energiskattedirektivet har syften som är kopplade både till klimat och miljö och till skatter. Syftena är att uppnå klimatmålen till 2030 och klimatneutralitet 2050 och att förbättra den inre marknaden. Det handlar även om att säkra att medlemsstaterna har möjlighet att få intäkter från den här typen av beskattning. Alla dessa aspekter är viktiga när man resonerar om det här.

Det är viktigt att diskutera den överlagda ståndpunkt som finns från skatteutskottet den 19 maj 2022, alltså den gamla regeringens ståndpunkt som också är den svenska ståndpunkten just nu. Det är även viktigt att resonera lite om utsläpp från flyget.

Vi socialdemokrater delar den åsikt statssekreteraren gav uttryck för om att det är extremt viktigt att flyget har inkluderats i systemet för utsläppshandel. Vi ser det som extremt positivt att man trappar ned tilldelningarna av utsläppsrätter som flygbolagen fått. Men det behöver ju inte per definition innebära att man också avsäger sig alla andra möjligheter att försöka minska utsläppen från flyget.

Jag har ett antal frågor och vill få klarhet i regeringens ståndpunkt inför denna riktlinjedebatt. Den första frågan är vad regeringen faktiskt tycker, för mycket av ståndpunkten handlar ju om vad man kan acceptera givet vad andra länder tycker.

Jag har läst ståndpunkten, men det jag vill veta är om regeringen tycker att det är en bra idé att möjliggöra minimiskatteregler när det gäller flyget,

så som det finns förslag om när det gäller direktivet. Det ungerska ordförandeskapet försöker stryka det bland förslagen. Vad tycker regeringen om idén – oavsett hur förhandlingsläget ser ut?

Den andra frågan handlar om att eftersom den nu förhandlade och överlagda ståndpunkten kommer från den 19 maj 2022 undrar jag hur regeringen har förhandlat i de här frågorna på teknisk nivå fram till i dag.

Min tredje fråga till statssekreteraren handlar om att det faktum att regeringen enbart informerade skatteutskottet i tisdags för mig indikerar att man anser att den överlagda ståndpunkten från den 19 maj 2022 rymmer inriktningen mot skattefrihet för flyget. Jag uppfattar det som en tveksam tolkning men vill ändå höra hur regeringen ser på den frågan.

Vi socialdemokrater vidhåller vår ståndpunkt, som vi också haft över tid. Den handlar om att utsläppen från flyget behöver minska. Vi välkomnar att flyget nu omfattas av utsläppshandeln i kombination med en stegvis minskning av tilldelningen av utsläppsrätter. Men vi menar vidare att det är viktigt att det finns punktskatter på miljöområdet och att EU kan besluta om miniminivåer när det gäller den typen av punktskatter. Det är en viktig del av vår politik för att minska utsläppen – i det här fallet från flyget.

Vi vet att marknaden har svårt att prissätta externaliteter. Men det är faktiskt en svensk, akademisk stolthet. Professor Erik Dahmén vid Handelshögskolan, en konservativ ekonom, kom redan 1968 ut med boken *Sätt pris på miljön*. Den handlar just om prissättningen av externaliteter.

Därför skulle jag avslutningsvis helt enkelt vilja veta: Om det nu är så att regeringen står bakom den gamla ståndpunkten, det vill säga att det är bra att det ska kunna finnas miniminivåer när det gäller beskattning av flyget – varför väljer man då att kompromissa bort den ståndpunkten redan innan förhandlingen har börjat?

Anf. 184 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tror inte att det kommer som någon direkt chock att vi från Miljöpartiet tycker att även flyget ska inkluderas i detta. Det är absolut positivt med andra målsättningar, utsläppshandelssystem med mera, men vi behöver använda alla åtgärder och alla verktyg i verktygslådan för att pressa ned utsläppen – så även för flyget.

Jag anmäler en avvikande ståndpunkt redan nu.

Anf. 185 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack för alla frågor! Jag tror inte att vi tycker så olika egentligen. Låt oss börja med att konstatera att i alla skattefrågor, inklusive energiskattedirektivet, är det enhällighetskrav. Det brukar vi vara väldigt noggranna med från svensk sida, och vi vill behålla det.

Det betyder att vi de facto delar det ungerska ordförandeskapets uppfattning att det enda sättet att komma framåt med de andra delarna av direktivet är att ta bort de delar som handlar om flyg och sjöfart. Vi kommer alltså inte framåt annars. Där står vi, och vi brukar som sagt vara väldigt noga från svensk sida med att säga att det ska vara enhällighet i skattefrågor.

Låt oss då titta på vad vi har uppnått i förhandlingarna. Det man får ge ska man ju också ställa mot det som vi bedömer är de större frågorna. Och

i den riktning som förhandlingarna går just nu bedömer vi att vi har vunnit i dessa. Jag vill peka på ett antal saker.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vi har alltså vunnit ett antal saker>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<. De här sakerna måste ställas mot varandra.

När det gäller de detaljerade frågorna om exakt hur förhandlingarna har gått till på teknisk nivå kommer jag att be att få lämna ordet till min kollega.

Vi bedömer att förhandlingarna definitivt har skett i linje med överlagd ståndpunkt. Jag vill särskilt peka på den överlagda ståndpunkten med skatteutskottet från maj 2022, där vi skriver att Sverige anser att energiskattedirektivet tillsammans med andra relevanta delar av EU:s regelverk och så vidare. De andra relevanta delarna handlar om det som nämndes av ledamoten Tegnér, nämligen kraven i EU:s utsläppshandel och den fria tilldelningen av utsläppshandelsrätter.

Men det handlar också om det som finns i ett annat EU-regelverk, RefuelEU Aviation. Det finns också här, och det handlar om hur företag ska tanka bränsle innan de startar sitt plan. Vad gäller fartyg har utsläpp från fartygsbränsle fått skärpta krav genom någonting som heter FuelEU Maritime. Det här innebär sammantaget att flyg- och fartygsbränslen inte står helt utan krav.

Jag noterar en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet.

När det gäller de tekniska förhandlingarna, som jag inte deltar i på något sätt, ber jag att få lämna över ordet till kanslirådet Ulf Olovsson.

Anf. 186 Kanslirådet ULF OLOVSSON:

Flyg och fartyg är en fråga som har diskuterats under hela den här tiden. Nu har vi hållit på sedan 2021 att diskutera direktivet, och det har tagit helt stopp i de här frågorna.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 187 ORDFÖRANDEN:

Det ska naturligtvis inte på något sätt gå ut över nämndens samråd, men jag vill ändå bara uppmärksamma nämnden på att vi börjar få lite ont om tid.

Anf. 188 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för svaret. Jag vill börja med att konstatera att vi socialdemokrater länge har tyckt att det naturligtvis ska fattas beslut om skattefrågor i enhällighet, vilket också har varit en enig svensk ståndpunkt. Därom ska det inte råda något som helst tvivel.

Den bedömning som jag har fått till mig är också, precis som statssekreteraren gjorde gällande, att flera delar av förhandlingarna har gått i rätt riktning för Sverige. Det är naturligtvis positivt.

Men frågan kvarstår. När vi pratar om den taktiska inriktningen inför en riktlinjedebatt – är det då verkligen rimligt att Sverige accepterar att flyget helt tas bort från möjligheterna till en minimibeskattnings? Vi vet ju vilka konsekvenser utsläppet från flyget har.

Det borde finnas andra möjligheter att komma runt detta för att då också på ett bättre sätt leva upp till vad jag tycker är den ståndpunkt som förhandlades i maj 2022, där man också pratar om de delar av energiskattedirektivet som handlar om miniminivåer. Det är därför jag känner viss tveksamhet kring att man kan tolka den överlagda ståndpunkten som att den också accepterar att flyget helt tas bort från ståndpunkten.

Jag tackar dock för svaret och tänker att vi socialdemokrater kommer att ha en avvikande mening.

Sedan vill jag ändå vara tydlig med att det är skillnad på den strategiska inriktningen och den taktiska inriktningen. Skulle det visa sig att det är helt omöjligt att komma fram i frågan utan att ta bort flyget är det inte säkert att vi hade landat i någon annan ståndpunkt än den regeringen har landat i. Men vi tycker att det är orimligt att exkludera flyget i det här läget, och den konspiratoriska delen av mig själv undrar om regeringens ståndpunkt beror på att delar av regeringsunderlaget har en helt annan åsikt när det gäller skatt på flyg.

Anf. 189 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Även jag delar delvis tankarna som föregående talare lyfter. Jag jämför med intresse den här punktens behandling med en punkt som vi hade uppe om en typ av samtyckeslag inom EU, där regeringen faktiskt ville gå längre. Regeringen har där jobbat aktivt för att söka stöd men har inte nått hela vägen fram och väljer att avstå från att rösta. Men regeringen berättar också om detta och delger sin strategi till EU-nämnden och berättar samtidigt att man ska författa en deklaration för att redogöra för hur regeringen ser på dessa frågor.

Min fråga till statssekreteraren är: Hur tänker Sverige fortsätta arbetet för att söka stöd för att även flyg- och fartygsbränsle ska inkluderas? Tänker man göra någon typ av deklaration eller ta inspiration från andra områden, där regeringen driver på?

Anf. 190 ORDFÖRANDEN:

Som jämförelse kan sägas att det här är en diskussion på rådet, medan det som gällde sexuella övergrepp handlade om ett beslut i rådet. Det är det som möjligen är skillnaden.

Anf. 191 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Ordförande! Jag tänkte i princip säga samma sak som ordföranden just sa: Det här är alltså en riktlinjedebatt och inte ett beslut. Vår bedömning är med definitivitet – om man kan säga så på svenska, men nu sa jag det – att om vi ska komma framåt och få de här andra förhandlingsvinsterna, som vi bedömer är stora ur ett svenskt perspektiv, kommer kostnaden att bli att det inte blir beskattning av flyg och fartyg. Det är den enda vägen framåt. Antingen förlorar vi allt och står kvar med dagens energiskattedirektiv eller så måste vi gå framåt.

Men nu handlar det inte om ett beslut om vad Sverige ska säga, utan nu är det en riktlinjedebatt.

Anf. 192 ORDFÖRANDEN:

”Med definitiv visshet”, kanske man skulle säga.

Anf. 193 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Jag vill bara säga att jag är fullt medveten om att det är en riktlinjedebatt. Det var essensen av min argumentation: Är det verkligen rimligt att Sverige viker från sin ståndpunkt redan i det här stadiet? Men jag noterar statssekreterarens visshet kring vad som är rimligt taktiskt.

Anf. 194 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt från S, MP och V.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor och aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster – information från ordförandeskapet.

Anf. 195 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Punkten Övriga frågor handlar om aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster. Det här är, precis som ni vet, en återkommande punkt på dagordningen där ordförandeskapet brukar berätta om vad som händer på de olika förhandlingarna på finansmarknadsområdet.

Jag tänker att det inte finns så mycket mer att säga om detta. Jag tror inte att det kommer att bli huvudpunkten på mötet, om jag uttrycker mig så.

Anf. 196 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till punkten Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 6, Europeiska revisionsrättens årsrapport om genomförandet av Europeiska unionens budget för budgetåret 2023.

Anf. 197 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Vi har vissa rutiner i Ekofin som vi upprepar varje år. Även i år kommer Europeiska revisionsrätten att berätta om sin årsrapport om genomförandet av EU:s budget. Jag vet också att Hans Lindblad, som är Sveriges ledamot i revisionsrätten, har presenterat huvuddragen i rapporten för er. Ni har såklart också fått den i sin helhet.

Precis som alltid har revisionsrätten enligt regeringens bedömning gjort ett bra jobb. Det här är en viktig del, ska sägas, i arbetet i riktning mot en mer korrekt och effektiv förvaltning av EU:s medel. Därför ser vi givetvis mycket allvarligt på den kritik som revisionsrätten har och det faktum att felprocenten faktiskt ökar. Den är nu den högsta på väldigt många år.

Rapporten kommer nu att behandlas på teknisk nivå i rådet. Sedan blir det också en fråga om ansvarsfrihet, och den blir aktuell under våren. Då kommer regeringen precis som vanligt att återkomma till både finansutskottet och EU-nämnden med hur Sverige avser att rösta i frågan.

Anf. 198 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Jag ska fatta mig kort, och jag tackar för den snabba dragningen. Revisionsrätten har vid flera tillfällen lyft att det är problematiskt att man inte får insyn i fler delar där man vill ha insyn eftersom man bedömer att det behövs.

Jag undrar bara om det finns någon plan för Sveriges del att trycka på för att utöka de här delarna.

Anf. 199 ORDFÖRANDEN:

Det handlar inte bara om insyn utan om rätt att revidera.

Anf. 200 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tackar Charlotte Quensel för frågan. Sverige är ett av de länder som verkligen driver på för att revisionsrätten ska ha möjlighet att revidera. Vi vill också se att de blir mer riskbaserade i sitt arbete. Det är en fråga som vi driver hela tiden.

Jag kan konstatera i diskussionen med andra medlemsstater att de inte alltid är lika positiva. De vill gärna gå tillbaka till statuten, och de menar att revisionsrätten ganska ofta är utanför sitt mandat. Men Sverige håller linjen. Revisionsrätten ska göra sina revideringar, för det är en viktig del i att se till att vi har tillförlitlighet i användningen av EU-medel. Du kan vara trygg med vad Sverige tycker.

Anf. 201 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Genomförande av ramverket för ekonomisk styrning.

Anf. 202 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Jag tänkte av tidsskäl ta a och b samlat, om det går bra. Jag fick en tumme upp på det.

Nu tar vi de tekniska sakerna, så här vid lunchtid. Som ni vet trädde EU:s nya finanspolitiska ramverk i kraft i våras. En stor del av reformen är de medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna – jag kommer att kalla dem de medelfristiga planerna för att det ska gå lite snabbare framöver.

Vi har varit i finansutskottet och berättat om Sveriges plan men också om genomförandet av det nya ramverket generellt. Nu har alltså kommissionen kommit med sin bedömning av de första planerna. Som ni har sett i den kommenterade dagordningen har kommissionen lämnat en positiv bedömning för 20 planer. Det gäller även Sveriges plan, vilket vi givetvis välkomnar. Däremot tycker de inte att Nederländernas plan följer de krav som finns, så de har inte lämnat ett förslag om att godkänna Nederländernas plan.

Kommissionen har också lagt fram förslag på hur de länder som befinner sig i underskottsförfarande ska komma till rätta med sina höga budgetunderskott. Som ni kanske minns från i juli handlar det om totalt åtta länder som befinner sig i underskottsförfarande.

På mötet nästa vecka förväntar vi oss att kommissionen kommer att presentera allt detta som de kom fram med för tio dagar sedan eller något sådant. Men besluten kommer inte att fattas förrän på Ekofin i januari. Nu är det en presentation.

En annan sak som också kom i höstpaketet är kommissionens bedömningar om läget i Finland och Österrike när det kommer till budgetunderskotten. Det handlar i grunden om huruvida underskottsförfaranden ska öppnas även för dessa länder. Kommissionen landar här i att det just nu inte är aktuellt för Finland eftersom de bedöms få ned sitt underskott under 3 procent nästa år, alltså 2025.

I Österrikes fall är det lite mer komplicerat. De har alltså inte presenterat någon budget för 2025 än. Deras underskott väntas, som det ser ut just nu, vara över 3 procent – ganska ordentligt över 3 procent, både i år och nästa år. Kommissionen förbereder därför att öppna ett underskottsförfarande för Österrike men ger samtidigt Österrike en möjlighet att presentera en budget i linje med kraven före Ekofin i januari. Detta får vi alltså återkomma till. Det hänger naturligtvis ihop med att Österrike haft val och ännu inte bildat någon regering. Därför har de ingen budget.

Som alltid när det kommer till genomförandet av EU:s finanspolitiska regler är det viktigaste för regeringen att ramverket tillämpas på ett transparent, enhetligt och förutsägbart sätt. Det behöver vara ordning och reda i offentliga finanser – det är vår huvudständpunkt.

Anf. 203 ORDFÖRANDEN:

Det låter som en konklusion som nämnden säkert kommer att ställa sig bakom, men vi får se.

Anf. 204 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Man tar ju alltid en risk när man är inne och fuskar på olika områden, men är situationen i Frankrike just nu, där man väl inte heller har någon budget för nästa år, något som över huvud taget kommer att beröras?

Anf. 205 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack för frågan, Matilda Ernkrans!

Ja, det här ju en spännande fråga. Faktum är att Frankrike har lämnat in sitt utkast till budget. Det ingår ju också som en del av arbetet inom eurozonen att de lämnar in sina utkast till budgetar. Kommissionen har granskat det och lämnat ett förslag om att deras bana ska godkännas.

Nu har budgeten fallit, och det finns de facto ingenting i förordningen som reglerar hur vi ska hantera den situationen. Vi vet heller inte hur Frankrike avser att göra själva. Kommer de att rulla årets budget vidare? Då finns det både mer expansiva och mer återhållsamma delar vad gäller finanspolitiken. Kommer de att plocka delar? Vi vet inte var de landar totalt.

Samtidigt är det viktigt att peka på att den plan som Frankrike lämnade in, alltså den budget som de facto föll med 60 miljarder euro i åtstramningar, har en god marginal till den utgiftsbana som kommissionen hade gett dem. Det var den mest ambitiösa budgetplanen av alla länders planer.

Det enkla svaret är alltså: Vi vet inte. Kommissionen vet inte heller just nu. Vi lär diskutera detta de kommande två veckorna, skulle jag säga.

2024/25:14
6 december

Anf. 206 ORDFÖRANDEN:

Det lär bli spännande att se hur det slutar.

Med det konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi kommer då till dagordningspunkt 8, Den ekonomiska återhämtningen i Europa. Punkt a är Genomförande av faciliteten för återhämtning och resiliens. Eller vill statssekreteraren ta båda samtidigt?

Anf. 207 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Ja tack!

Anf. 208 ORDFÖRANDEN:

Då gör vi det. Vi tar med även Rådets genomförandebeslut inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

Anf. 209 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tänker att nämnden också vill ha lunch.

Som vanligt blir det först en uppdatering om hur det går med genomförandet av faciliteten. Sedan ska rådet anta ändrade genomförandebeslut för fyra länders återhämtningsplaner. Det är Belgien, Danmark, Slovenien och så då äntligen Sverige. Det är vi väldigt nöjda med.

Finansministern har tidigare berättat om vilka ändringar som har gjorts i vår plan. Kort kan jag bara säga att reduktionsplikten tas bort från planen, och så lägger vi till två nya åtgärder. Den ena handlar om miljöprovningar, och den andra är ett professionsprogram för lärare.

När Ekofin har godkänt ändringarna kommer regeringen att skicka in sin första betalningsansökan. Regeringen kan såklart ställa sig bakom Sveriges ändrade genomförandebeslut men även besluten för de andra tre länderna.

Anf. 210 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 9, Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands angrepp mot Ukraina.

Anf. 211 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Jag vet att alla som sitter här i rummet är mycket väl insatta i vad som händer i denna fråga. Vi är också mycket överens om vad som behöver göras. Det finns inte mycket nytt att säga den här gången, och ni vet ju var regeringen står.

Ungern blockerar fortfarande förlängningen av perioden av immobilisering av ryska tillgångar. Precis som finansministern sa senast hindrar detta dock inte att pengarna betalas ut från det här lånet till Ukraina så som planerat. Det är viktigt att påpeka. Det är också det som är absolut

viktigast just nu, som vi bedömer det: att Ukraina får medel att kunna försvara sig med.

En annan sak som finansministern pratade om när hon var här var vikten av att motarbeta den ryska desinformationen om styrkan i rysk ekonomi. Detta är någonting som kommissionen för första gången tog upp på det senaste mötet. Även andra länder lyfte det. Det är väldigt bra och viktigt att flera har fått upp ögonen för frågan och att SITE:s rapport, alltså den rapport regeringen lämnade som uppdrag att ta fram, har fått ett stort genomslag.

För regeringen är detta en mycket viktig fråga. Vi kommer att fortsätta att prioritera den.

Anf. 212 ORDFÖRANDEN:

Även här kan vi då konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Har vi något på Övriga frågor?

Anf. 213 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Kanske en information, om jag får. På frukosten kommer den nye klimatkommissionären Wopke Hoekstra och berättar om överenskommelsen på COP 29 – bara för att ha det sagt.

Anf. 214 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande och statssekreteraren! När vi nu är på Övriga frågor och det ges lite information vill jag bara passa på att ställa frågan, när vi ändå har en förhandlande part här: Vilka länder mer än Sverige röstade nej till årsbudgeten 2025? Eller var det kanske också några som avstod? Om man kunde få ställa den frågan vore jag väldigt glad.

Anf. 215 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Självklart tar vi emot alla sådana frågor. Jag är glad att det finns människor som intresserar sig för EU:s årsbudget.

Sverige röstade nej. Men det som är oerhört positivt är att vi för första gången lyckades få alla de övriga i den så kallade frugalfemman, som också går under benämningen F5, att avstå. För dem är det ett stort steg. De har gått från att rösta ja till att gemensamt avstå just för att kompromissen var så dålig. Då pratar vi alltså om Danmark, Finland, Österrike och Nederländerna. Alla dessa lade ned sin röst. Det är en oerhört viktig signal inför den kommande långtidsbudgeten.

Anf. 216 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Förlåt allihop, men finns det någon syn på hur mycket det här kommer att kosta Sverige? Sorry.

Anf. 217 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Det här var svårt. Jag ska inte sitta och killgissa. Får man säga ”killgissa” i EU-nämnden? Det kanske man inte får.

I årsbudgeten finns den mängd pengar som finns i långtidsbudgeten. Det som kan bli nya pengar är den delen av återbetalningen av räntorna på Next Generation EU. Där blev det ju så att det första steget, budgeterade

medel, inte räckte. Det andra steget, som var omprioriteringar och användande av specialinstrument, blev 50–50 i procent mellan andra steget och tredje steget, som är det nya EURI-instrumentet.

Det som gjorde att Sverige faktiskt valde att rösta nej var att det andra steget bara uppfylldes med användande av existerande specialinstrument och inte med några omprioriteringar. Vi såg också när vi förankrade ståndpunkten i EU-nämnden att detta inte var acceptabelt.

Jag ska dock inte gissa på några siffror. Jag återkommer gärna om det behövs.

Anf. 218 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statssekreteraren med medarbetare så hemskt mycket för deltagandet vid dagens EU-nämnd och önskar trevlig helg.

Anf. 219 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:
God lunch till er alla!

2024/25:14
6 december

Innehållsförteckning

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 8 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	2
Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD)	3
Anf. 10 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 12 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	4
Anf. 13 ANNA LASSES (C)	4
Anf. 14 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	4
Anf. 15 ADAM MARTTINEN (SD)	4
Anf. 16 REBECKA LE MOINE (MP)	5
Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	5
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 19 ADAM MARTTINEN (SD)	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	7
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 23 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	7
Anf. 24 MATILDA ERNKRANS (S)	7
Anf. 25 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	7
Anf. 26 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	8
Anf. 27 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	9
Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP)	9
Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	9
Anf. 30 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	9
Anf. 31 MATILDA ERNKRANS (S)	9
Anf. 32 REBECKA LE MOINE (MP)	10
Anf. 33 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	10
Anf. 34 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	10
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 36 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	10
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 38 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	11
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 40 REBECKA LE MOINE (MP)	12
Anf. 41 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	12
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 43 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 45 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 47 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
Anf. 48 LOUISE THUNSTRÖM (S)	14

Anf. 49	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
Anf. 50	MATILDA ERNKRANS (S).....	15
Anf. 51	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	15
Anf. 52	ADAM MARTTINEN (SD)	16
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 54	REBECKA LE MOINE (MP).....	16
Anf. 55	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 56	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	16
Anf. 57	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 58	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	16
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 60	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	17
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 62	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	17
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 64	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	17
Anf. 65	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	17
Anf. 66	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 67	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
Anf. 68	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 69	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
Anf. 70	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 71	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 73	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 74	REBECKA LE MOINE (MP).....	19
Anf. 75	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 76	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 77	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 78	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 79	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
Anf. 80	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 81	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
§ 2	Rättsliga och inrikes frågor	21
Anf. 82	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 83	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	21
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 85	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	21
Anf. 86	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 87	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	22
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 89	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	22
Anf. 90	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	23
Anf. 91	ANNA LASSES (C).....	24
Anf. 92	REBECKA LE MOINE (MP).....	24
Anf. 93	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	24
Anf. 94	ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 95	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	25
Anf. 96	REBECKA LE MOINE (MP).....	25
Anf. 97	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	25
Anf. 98	ORDFÖRANDEN.....	25

Anf. 99	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	25
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 101	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	26
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 103	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	26
Anf. 104	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	27
Anf. 105	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	27
Anf. 106	REBECKA LE MOINE (MP)	27
Anf. 107	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	27
Anf. 108	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 109	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	28
§ 3	Jordbruks- och fiskefrågor	29
Anf. 110	VICE ORDFÖRANDEN	29
Anf. 111	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	29
Anf. 112	VICE ORDFÖRANDEN	29
Anf. 113	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	29
Anf. 114	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	31
Anf. 115	ANNA LASSES (C)	31
Anf. 116	REBECKA LE MOINE (MP)	31
Anf. 117	JYTTE GUTELAND (S)	32
Anf. 118	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	32
Anf. 119	ANNA LASSES (C)	32
Anf. 120	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 121	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	33
Anf. 122	JYTTE GUTELAND (S)	33
Anf. 123	REBECKA LE MOINE (MP)	33
Anf. 124	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	33
Anf. 125	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	33
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 127	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	33
Anf. 128	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	34
Anf. 129	JYTTE GUTELAND (S)	34
Anf. 130	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	35
Anf. 131	REBECKA LE MOINE (MP)	35
Anf. 132	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	35
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 134	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	35
Anf. 135	JYTTE GUTELAND (S)	36
Anf. 136	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	36
Anf. 137	REBECKA LE MOINE (MP)	36
Anf. 138	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 139	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	37
Anf. 140	JYTTE GUTELAND (S)	37
Anf. 141	REBECKA LE MOINE (MP)	37
Anf. 142	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	38
Anf. 143	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	38
Anf. 144	REBECKA LE MOINE (MP)	38
Anf. 145	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	39
Anf. 146	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 147	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	39
Anf. 148	JYTTE GUTELAND (S)	39

Anf. 149	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	40
Anf. 150	REBECKA LE MOINE (MP).....	41
Anf. 151	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	41
Anf. 152	ELIN NILSSON (L).....	41
Anf. 153	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	41
Anf. 154	STAFFAN EKLÖF (SD)	42
Anf. 155	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 156	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	42
Anf. 157	STAFFAN EKLÖF (SD)	42
Anf. 158	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 159	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	43
Anf. 160	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 161	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	43
Anf. 162	REBECKA LE MOINE (MP).....	43
Anf. 163	Departementssekreterare LINDA REINHOLDSSON	43
Anf. 164	REBECKA LE MOINE (MP).....	44
Anf. 165	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	44
Anf. 166	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 167	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	44
Anf. 168	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 169	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	44
§ 4	Ekonomiska och finansiella frågor.....	45
Anf. 170	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 171	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	45
Anf. 172	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 173	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	45
Anf. 174	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 175	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	45
Anf. 176	MATHIAS TEGNÉR (S).....	46
Anf. 177	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	46
Anf. 178	Departementsrådet MARTINA LÖFSTRAND	47
Anf. 179	MATHIAS TEGNÉR (S).....	47
Anf. 180	ORDFÖRANDEN.....	47
Anf. 181	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	47
Anf. 182	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	48
Anf. 183	MATHIAS TEGNÉR (S).....	48
Anf. 184	REBECKA LE MOINE (MP).....	49
Anf. 185	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	49
Anf. 186	Kanslirådet ULF OLOVSSON.....	50
Anf. 187	ORDFÖRANDEN.....	50
Anf. 188	MATHIAS TEGNÉR (S).....	51
Anf. 189	REBECKA LE MOINE (MP).....	51
Anf. 190	ORDFÖRANDEN.....	51
Anf. 191	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	51
Anf. 192	ORDFÖRANDEN.....	52
Anf. 193	MATHIAS TEGNÉR (S).....	52
Anf. 194	ORDFÖRANDEN.....	52
Anf. 195	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	52
Anf. 196	ORDFÖRANDEN.....	52
Anf. 197	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	52

Anf. 198	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	53
Anf. 199	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 200	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	53
Anf. 201	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 202	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	53
Anf. 203	ORDFÖRANDEN	54
Anf. 204	MATILDA ERNKRANS (S)	54
Anf. 205	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	54
Anf. 206	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 207	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	55
Anf. 208	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 209	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	55
Anf. 210	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 211	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	55
Anf. 212	ORDFÖRANDEN	56
Anf. 213	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	56
Anf. 214	MATILDA ERNKRANS (S)	56
Anf. 215	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	56
Anf. 216	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	56
Anf. 217	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	56
Anf. 218	ORDFÖRANDEN	57
Anf. 219	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	57